శ్రీ

శతకస్తబకము.

గ్రంథకర్త:
భువనగిరి విజయరామయ్య బి. ఏ.,
లోకల్ ఆడిటాఫీసు, గుంటూరు.

మొదటి కూర్పు
1000 ప్రతులు.

1936

వెల 0 8 0.

శ్రీ

శతకస్తబకము.

గ్రంథకర్త:

భువనగిరి విజయరామయ్యగారు.,

లోకల్ ఆడిటాఫీసు, గుంటూరు.

మొదటి కూర్పు

1000 ప్రతులు.

1936

వెల 0 ౪ 0.

[illegible]

శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రభవేనమః.

శ త క స్త బ క ము.

శ్రీ మ ద్వేం క టే శ్వ ర ప్ర భు శ త క ము.

లర్ రాజిలు సర్వజీవముల నిర్జీవంబుల న్నిండి శ్రే
యోలాభంబులఁగూర్చు శక్తిమయనిత్యోత్సాహివౌనిన్ను నే
లా? లాఁతుల్వలె చీఱి దీవనలకున్ శ్లాఘింప నానందది
వ్యాలేఖ్యప్రభనోలలాడుదము దేవా! వేంకటేశప్రభూ!

శా॥ శ్రీవాణీగిరిజాస్వరూపభువనక్షేమక్రియావృత్తి త
ద్భావోల్లాససుఖానుపాలకమనోవాఃకాయకర్మాళి ని
త్యావాసంబునొనర్పఁ జిత్రతరవాహ్యాళిన్ జగాపొల్చు దే
వా! వాఃకాయమనఃప్రబోధమిడరావా? వేంకటేశప్రభూ!॥ 2

శా॥ శ్రీనారాయణ! వాసుదేవ! కరుణాసింధూ! హృషీకేశ! శం
భూ! నిత్యోత్సవసంవిధానజనతాంహోధ్వాంతచండార్క! ని
త్యానిత్యాదివిభేదరూప్య! గుణమూర్త్యా! కేశవా! శ్రీనృసిం
హా! నిర్వాణపదా! నతోస్మి; శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 3

మ॥ భువిజన్మించినతోనె నీదయనదాపున్వీడి నానాఁటి కీ
తెవులుంగొంటుమరాశలందవిలి యొంటేదవ్వుచన్నాఁడ; నా
కెవరయ్యా? నినుఁగ్రమ్మఱన్ దఱియు సాహిత్యంబుఁ జేకూర్చు నో
శివనారాయణ! నీవుదక్క బుజాభాషీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 4

మ॥ కరిహస్తక్రియ కొండయీఁగవలెఁ దొల్కారైనసౌదామనీ
త్వరతో నిల్కడలేక సంతతసమస్తవ్యాపకత్వంబుతోఁ
దిరుగున్ జిత్త మనస్యమైవెలయునవృత్తి న్నిన్ను సేవించు సం
బర మేలాగులభించునాకు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 5

మ॥ అతిసంచారిణియైనచిత్తమున నేకాగ్రత్వము న్గూర్చునా
యతనం బేటి కనంతరూపివగునీయం దెప్పుడున్ద్రిప్ప స
మ్మతమౌచుండఁగఁ గైత యానపదమై మాధ్యస్థమున్గూర్ప భా
వతరంగంబు లనంతవైఖరులపీవన్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 6

మ॥ వివశత్వంబున నిద్రవోవు నెడ మావీర్యంబు మాప్రజ్ఞ గా
వవుగా? మమ్ము నిరాపదన్ నిలుపఁ బ్రాపై సాఁకు నీప్రేమగా
కెవరయ్యా? పొడసూపి మావలన తండ్రీ! యన్నసంబోధనన్
శివనారాయణ! పొందఁగాఁదగదొకో శ్రీవేంకటేశప్రభూ!॥ 7

శా॥ ఏలోకంబుల జన్మముల్జరిగెనో యింకెంతఁగానున్నవో
యీలో జన్మమె లేనినీపదము మాకీరానిచో నీకళా
లీలాలాపన నిత్యమై వెలయు కేళి న్మమ్ము నాడించి హం
సా! లోలోపలఁ జేర్చుకొమ్ము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 8

శా॥ మాబండాలమెఱుంగవే? వ్యసనహింసాసమ్యగాకృష్ట మ
య్యా! బాబూ! బతిమాలుకొందుము తదీయంబున్ మహాగ్రోక్తి మా
మాబత్తెంబును ధర్మమార్గమునసంపాదించి వేవేగ మ
మ్మాబాధన్ దొలఁగించి కైకొనఁగరమ్మా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 9

మ॥ తపులన్ సోకిననైన గ్రుడ్డి తనయంతన్నేఁగఁ దాచుట్టుప
ట్టువిరాజిల్లుసమస్తమట్టులనె చుట్టున్ లో నవిచ్ఛిన్నబాం
ధవదాక్షిణ్యతమించునిన్నుఁ దెలియన్ నానీకు మాంద్యం బహహా!
శివనారాయణ! మేలుకొల్పఁగదవే! శ్రీవేంకటేశప్రభూ!॥ 10

శా॥ స్వామీ! నీనుతి నూహ లేటి కొకచోఁ బ్రాప్తించ నోయయ్య నా
నామాధుర్యములొల్కు కల్పన లసంతశ్రేణులై పర్వని
మ్మా! మాయాకృతిలో క్షణక్షణవినూత్నాలంకృతుల్ నిత్యశో
పామాలావళులై చెలంగ శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 11

మ॥ నను వీఁడెన్నటికైన నెన్నుకొననైన న్వీఁడు నోయంచుఁ బ
జ్జనె నీవుండఁగ నంతకంతకుఁ బ్రపంచప్రాప్తబుద్ధీంద్రియుం
డను మిథ్యాసుఖజాగరూకుఁడగుచుండు న్జీవి హా! హేతువుం
డిన నద్దానిని మందలింపఁగదె తండ్రీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 12

మ॥ ఎవరేరీతిఁదలంపనీ కొలువని మ్మోకాలము న్వారి కు
త్సవముల్గూర్పనె చూచుచుండెదవు వాత్సల్యంబునిండారుని
న్నపుఁగాదంచనువారిభాగ్యమున కౌరా! మేరయుంగల్గునే?
శివనారాయణ! భూతపంచకనివాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 13

శా॥ నీవేనేనని నేనెనీవనుచు నేనేచెప్పుకున్నంత నా
నావిశ్వోత్తరమైనసీప్రతిభ యీనాయందుఁ గన్పట్టునే?
దావాగ్నిన్విడురవ్వ లాఱవెయొకింతల్; మాకు నీశక్తి నీ
యావేశంబునఁగాకయున్నె? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 14

మ॥ ప్రదలగ్నానిభవత్పదార్చనము దేవా! మానఁగాఁజాల నే
యదనం దేమఱు కొప్పునో యెఱిఁగి చాయంబోలి వర్తించునీ
వె దయ న్నాకుఁ బ్రబోధ మీవలయు నో విశ్వేశ! కాలప్రభే
దదశావర్జితసత్పదా! ప్రణవనాదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 15

మ॥ ఎవియో యెన్నియొ పాపపుణ్యముల నాయీజన్మ నేఁజేసియుం
టి విచారింపఁగ జ్ఞప్తిచాల దిఁకవానింగూర్చివాదేల? త్వ
త్సవిధంబాత్మకుఁగల్గ సన్నిటఁ బవిత్రంబౌటకున్లోటె? శ్రీ
శివనారాయణ! ఆర్తరక్షణవిభాసీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 16

శా॥ కూడుంగ్రుడ్డయులేనివా రలమటల్ ఘోషింపఁగా నున్నవా
రాడల్ వేడుకలేవిలేవనుచు నారాటంబుతోనుంను రో
జాడా యీ గురవస్థ మాకృతమొ నీసృష్టిస్వభావంబొ? కొం
డాడన్లే మిఁకసంస్కరింపు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 17

శా॥ గట్టుంజేరిన నీటిబెతుంపురులు శీఘ్రంబెండి నీ రూపుతో
సట్టు ల్నీపరతత్వమున్వదలి యుందందేగు నీయాణువుల్
పుట్టంజేరునొ గుట్టఁజేరునొ విరూపుల్జెంది నిన్జేరునో?
పట్టై యాదుకొనంగరావె! మము దేవా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 18

మ॥ తెవుఁళ్ళో మంచిరొమొ నీకయిన్విడక నాదేహెల్విపొమ్మంచు విం
తవిధి న్గోర్కెఁఫలింప నాఫలము నీ దాక్షిణ్యజంబైనను
న్వనశాప్తంబని విట్టివీఁగి యిపుడా సత్యంబుఁగన్గొంటి నో
శివనారాయణదేవ! సత్వగుణరాశీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 19

శా॥ నిన్నేనమ్మినవారి వ్రేళ్లపయిన న్లెక్కింపఁగావచ్చు స
న్నన్నా! నమ్మిన లోటులేదనుట సమ్యగ్విశ్రుతం బేటికో
యున్నామిచ్చుటఁ గోట్లుకోట్లుగను మాయుద్యోగ మిట్లేచరిం
పన్నిర్ణీతమెజన్మజన్మ? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 20

మ॥ దొసఁగుల్ గౌరవహానిలే దెచటవాదున్బాధయుల్ రాదు గ
ర్వ్యసనాలోచనకింతచోటిడదు నిత్యానందముంగూర్చు స
భ్యసనాప్తింబయిదక్కు నీస్మరణ భక్త్యావేశమొందించుమే
ల్మిసమాచారమెఱింగి నీకయితిసుమ్మా! వేంకటేశప్రభూ ! ॥ 21

మ॥ అవుఁగాము ల్తనచేతనున్నఁగాల వీఁడాటాడురాయంచునుల్
నవుటాలేటికి నేర్చినేరక విపన్నత్వంబుచే నిప్పుడై
న విశిష్టమ్మును వ్యాజహీనమగు నీనాణెంపుదాక్షిణ్యము
న్నివనారాయణదేవ! నిక్కముగఁగంటిన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 22

శా॥ ఎంతో వేడుక మక్కువంగొలుప నేయేబొమ్మలో పెట్టి సం
భ్రాంతంబౌమన మందునిల్పి నినునాహ్వానించి మేల్పూజ ని
న్సంతోషింపఁగఁ జేయు కౌతుకముల న్సాగించుచున్నాము స
ర్వాంతర్యామివి చిత్తగింపు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 23

శా॥ ఈవెంమున్గలవన్నమాటఁగొని తానేదుష్కృతుల్జేసియు
న్నీవేచేసినటు ల్గణించుకొను దుర్నీతిం జడుం డాకృతి
ప్రావిర్భూతఫలానుభూతినయినన్ భావించునో లేదో తా
నే వృత్తింగొనుచో స్వతంత్రుఁడను దానిన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 24

శా॥ నీలావణ్యము మాశిశుత్వదశల న్నీహోయి మాతుష్టి నీ
లీల ల్మానడవళ్లఁ జూచుకొనుచుం గ్లేశంబుల న్విస్మృతిం
దూలంగోలి భవద్విచిత్రకథ లిందున్లేవొకో యందుమ
య్యా! లక్ష్యంబిడి తేర్పరావె శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 25

మ॥ నవల ల్నాటకము ల్సినీమలు పురాణంబు ల్ప్రబంధాదు లే
కవులు ల్వ్రాయఁగలేని వైఖరిరసోత్కర్షన్ మహాసూత్రధా
రివి కల్పింతువనుక్షణం బభినవశ్రీ లోకరంగంబుల
న్నివనారాయణ! అద్భుతామితవధానీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 26

మ॥ ఇవియిట్లైనను లెస్సనాకనుచు నొక్కింతేను భావింప స
వ్యవధానంబుగఁ దద్విధానమొసరింపం జాలినా నోర! సా
వివరం బాత్మ నెఱింగియున్న సనకాద్యేకాగ్రగోప్యమో
శివనారాయణ! కోరనే యమృతరాశిన్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 27

శా॥ ఏమయ్యా! మొదలుంగొనన్ వలయునేమీనీకు? నాకున్న సం
యీమాసృష్టి నవేల? సందెసఁగుపం కేలాగు లేకుండు? నిం
దేమోగుట్టని మిణ్కరించెదము నీయుంగాయావిలాసంబులన్
వ్యామోహంబిడ కూఅడింపు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 28

శా॥ ఓవిశ్వంభర! పాపకాననకృశానూ! ఆదిమధ్యాంతశూ
న్యా! వృద్ధిక్షయవర్జితా! చిరతరానందప్రదాతా! కృపా
బ్ధీ! విష్ణూ! సకలస్వతంత్రపదవర్తీ! సచ్చిదానందమూ
ర్తీ! వేదత్రయరూప! భో! శరణు తండ్రీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 29

మ॥ అవిలేవో! యివిలేవ తెమ్మనుచు నిస్సంగింపవా నొక్కటన్
సవిమర్శన్ గడుఁదృప్తినొ విసివియో చాంచల్యము యాచింపు గీ
వో! విలాసంబుగ సుంతయున్విసువక న్నుల్ నీవిస్సంగింతువో
శివనారాయణ! దాతృతాగ్రపదభాగీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 30

మ॥ కనువాని న్వినువానిఁ జేయుపనులన్గానీ విచారించువా
నినిఁగానీ నినుఁగా స్మరింపవలెన న్సిద్ధాత్మతోఁ బూనుకొం
దునుమున్మందటఁ గాని తస్మయతనుం జూపం దయ్యెక్కి యావృత్తి నా
మనము న్నిదెసం ద్రిప్పుకొమ్ము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 31

శా॥ ప్రేమన్ జూపెడుబంధుమిత్రగురుసద్బృందంబులం గాంచి నే
నీమాంచిప్పణియింతునా? విరసతన్వేధింపుచుం జోరాదిసం
స్తోమంబుంగని నీపవిత్రనామకంబున్ పఠింతునా? యోల సి
వీమాడ్కిన్ ననుఁబుట్టుముట్టుడఁపు స్వామీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 32

మ॥ దివమల్లన్ దమపొట్టగుర్కుటికొని నాదేఁటాకలిం బాయుపా
నవు లేవేళనొ యుట్టికట్టములనో "నారాయణా! దేవ కా
వవె" యుం చార్తి నచించినంతట నీవు భ్రాంతిగాఁ బ్రోతు నో
శివనారాయణ! ఆర్తరక్షణవిభాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 33

మ॥ కనులో నిన్గనుఁగోఁదలంచు తనువో కౌఁగింటనాసించు ని
న్విన వీనుల్గమకించు నిన్గలియ నువ్విళ్లూరుఁజిత్తం బను
క్షణము న్నీవు ప్రసన్నతన్ దఱిసి యీసౌభాగ్యము ల్సచ్చిదం
శనుగూర్పన్ నినుఁబోల్పలేము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 34

మ॥ భయమున్గొల్వదు భీతిఁజెందదవు సంపద్భాజనైయుందు వే
దయునైయుండెదు సౌఖ్యమొందెదవు బాధన్గుందుచుం దబ్ధిలోఁ
బయనంబేగెదు గాలినాడెద వాకేపర్యాయ మయ్యారె! ని
ర్ణయమున్నే? యిటనీవిచిత్రతరచర్యన్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 35

మ॥ పవలేమో పలుపాట్ల భక్తివెలయింపంజెల్లు జేయెల్ల ని
ద్రవరించున్ గలకాల మీనియతి చక్రంబట్టులం దొర్లదో
ర్ల విధిప్రేరణ కాయమేతొలఁగు నోరా! భక్తి యిందెప్పుడో?
శివనారాయణ! చక్రపాణి! పరమేష్ఠీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 36

మ॥ గిలకన్లాగెడిభార మంతవడితోఁ గేలొక్కట న్లాగఁగాఁ
దలమే? త్వత్పదభక్తియన్గిలకమీఁద న్సంసృతీభార మె
ట్టులొలాగ న్గమకించు మాకుఁ జెవుకట్టు ల్మోల్త్వరన్గూర్ప సం
దులఁ జిల్కన్గదె నీకృపారసముచిందుల్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 37

శా॥ నీతోవైరముఁబూని యేకడలనేనిన్ సాటిలేరన్న వి
ఖ్యాతి న్గాంచిన హేమకశ్యపదశాస్యగ్రామణు ల్మాకు మే
ల్దూతల్గాఁగఁ దదుగ్రచర్య పెనునీతు ల్తెల్పుపాఠంబుఁగా
మాతండ్రీ! విధియించినావె? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 38

మ॥ సకలవ్యాప్తుని నిన్నుఁ గొల్వవలయు న్సత్యంబహో; సాధుసే
వకు సౌముఖ్యముఁదాల్చుచిత్త మెపుడున్ బాధించుదుష్టారిసే
వకునైతూఁగదు; వారిదౌష్ట్యమును దుర్వ్యాపారతన్ గూల్చుటే
ప్రకటారాధనఁగా గణింపవలె సప్పా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 39

మ॥ నవనీతంబునుమించి మెత్తనయియుండుంబోలు నీప్రేమ సా
ర్వ్యవసాయంబుల సంచరించుకుజనవ్రాతంబుల న్గోపగిం
పవు సంపద్విభవంబు వారలకె నింపఁజూతు తన్ముక్తికిన్
న్శివనారాయణ! ప్రేమమార్గమనుకుంటిన్ వేంకటేశప్రభూ!॥ 40

శా॥ మాతో నేకలిగంజి యోకొనుచు మామా సంపదాపత్తి నెం
తో తోడై వెలయింపఁ గక్కుఱితి కద్దో నీకు? ప్రేమప్రభా
జాతావ్యాజకృపన్స్మరింతు, సకలాశాచక్రవర్తీ! జగ
న్మాతృస్థానశుభప్రవర్తి! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 41

శా॥ యోగానందసమాధిసంజనితదివ్యోంకారసంచారవి
ద్యాగానామృతపానసంతతసమాధానా! తదోంకారసం
జ్ఞాగర్భీకృతసర్వనాదబహుళానందానుసంధాన! ని
త్యాగూఢీకృతసంవిధాన! పరమాత్మా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 42

మ॥ "అవురా! యేనుఁగుమర్లు పైఁటతవులై యార్తి న్బడి స్వచ్ఛనీ
యునతిన్ సైతము విస్మరించి" తన "నోహో! సుంతభక్తార్తి నా
చెవులన్సోకిన సన్న నేమఱితు" నన్నిద్ధప్రతిజ్ఞాంశ మో
శివనారాయణ! తారకాణ యిడవే! శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 43

శా॥ లేదయ్యా! వెనుకంజ భోగముల, నిర్లేపత్వముం జెందఁగా
రాదయ్యా! మనసాక్క ముందడుగు, సంరంభంబుతో నెప్పుడు
న్వాదయ్యా! కలదానికై, యెపుడు నిన్గాంక్షించుట ల్పోరను
న్మాదం బెత్తుట కేసుమయ్యా! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 44

వా॥ నీవే మాయెడనుంట నిక్కమయిన న్నీసేవయే మాకు క్షే
మావిష్కారపథంబు; మంటను గణంబందగ్ని యేయున్న జ్వా
లావృత్త్యాశ్రయపుష్టి నేకద రవ ల్భాసిల్లుటల్ దేవదే
వా! వేదాంతశుభస్వభావ! కనరావా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 45

మ॥ "అవధారించుఁ బిపీలికాదివిధిపర్యంతంబుఁ గావించు పె
ద్ద ప్రపన్ని న్కాచియుకూఁయి నిస్దఱియఁబోనా!" యంటెనిన్నాళ్ళు ల
వ్యవధానంబుఁగఁ గోర్కెలాటఁగన నీడ ల్లెందు నెవ్వారితో
శివనారాయణ! నీవు వెల్గు టగుపించెన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 46

శా॥ నాలోపంబుల నెన్ని తెల్పుకొన నొండా? ఱెండ? నీమేళ్ళుల
క్షీ లెక్కింపఁగరావు నీ క్షమకు పోటీయున్నె? యౌదార్య కా
ర్యాలంకారమవీవు, శోభనగుణాఢ్యా! శంకరా! సార్వభౌ
మా! లక్ష్మీగిరిజాకళత్ర! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 47

మ॥ రిపులున్స్నేహితులంచు భక్తులకు లేరేకాదె? యెట్లుందు? నె
ల్లపుడు న్నీపయినిల్పుచిత్త మెటు లన్యంబెంచు? మార్సేఁతలే
క పరుల్మిత్రులుఁగూడఁ జూడనయినన్గాంక్షింప రీమేని సాఁ
కుపని న్మానినఁగాదె నీ భజనసాగుల్? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 48

మ॥ కవుఁగిల్లంబడి క్రంతలన్దిరిగి యంకాపాంకముల్జెందుచు
"లవమాత్రంబు విరామమేర్పడదు నిన్బ్రార్థింప" నంటి న్బలే!
కవుఁగిల్ల న్మఱిక్రంతలం దెచట నిన్గన్గొంటి సర్వాత్మకా!
శివనారాయణ! సంశయంబువదలెన్ శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 49

శా॥ ఎన్నోమారులు పల్కియుందు నను నీ వీయాపదన్దేల్చినన్
నిన్నెప్డెంతునటంచు; నాతరుణమీడేలా న్మఱచ్చొండేర్చుదాఁ
క న్నీమాటయె లేదు నిక్క మిది లెక్కన్సేయవీ వెంతు సు
మ్మన్న న్నాకిటనిల్వనౌనె శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 50

మ॥ "తునుఁగన్ధర్మము భూమికేనఱుగుదెంతున్ ధర్మసంస్థాపనం
బునకై" యన్ననియామకంబు సుఖదంబో? ధర్మమెందేనియున్
దునుఁగన్బాఱఁగనీమియే సతతసంతోషప్రదంబోక్కో? పో
వనురా నైనప్రయాసఁ దప్పుకొనలేవా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 51

మ॥ ఎవినైవేద్యముఁబెట్టిన న్దినుట యింతేనెందునుంగాన మే
లవృథాతంతనిపించుచున్నయది లీలామానుషాకారివై
సవిలాసంబుఁగ నందుకోఁగదవె! మాసంతోషముల్మించ నో
శివనారాయణదేవ! భక్తిసులభా! శ్రీవెంకటేశప్రభూ! ॥ 52

మ॥ జగదాధారుఁడవీవు సర్వమును నీ సంపాదితంబై చెలం
గుఁగదా! యెయ్యది "రమ్మ నీవిపుడుకైకొ"మ్మంచు నీఁజాలువాఁ
డ? గురూత్తంసమ! నన్సృజించి యిటులాడన్నిల్పు టీవేకదా!
మగుడ న్నన్గయికొమ్ము రమ్మ! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! 53

శా॥ నీమోసక్షణమైన మాకు యుగముల్ నిండారు నాయుష్యమే
మో మాకల్పము, మంచిచెట్టలకు నెప్డో చట్టము ల్పుట్టి మా
పై మప్పంబడకే శిలాతురము శేవ న్నాగునేయిట్లు? కా
ళ్ళామేయప్రతిభానుపాలనవిలాసా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 54

మ॥ ముప్పురో వల్పురో సంస్మృతింగలుగ నవ్యగ్రోమార్గులయ్యుం భరిం
పవశంబౌటరుదయ్య మర్త్యులకు నప్పా! నీవొ యెన్నెన్ని యో
భువనాళుల్ తదనంతజీవముల నెప్పున్ బ్రోతు ధర్మస్థితిన్
శివనారాయణ! అద్భుతాసనవిరాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 55
మ॥ గుణినో, నిర్గుణినో, యసద్గుణినొ; నీకుంగూర్చుచందాన నా
గుణమున్ దిద్దుకొనంగరాదె యెను రెగ్గుల్గులుంగూర్చుచు
త్తన మిందేరికినైన లేదుగద! సంత్రాణైకశీలా! స్వయం
మననానందవిహారలోల! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 56
మ॥ గణనాతీతములైనలోకములలోఁ గామాదిసంగ్రస్థమై
ఘనధర్మచ్యుతి నింతకున్ మిగులులోకం బెద్దియో యుండి దా
నినిరక్షింపఁగ నేగియుండవలయున్నీ వట్లుగాకున్న నిం
దనయంబున్ననుపింపవా? నయవినోదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 57
మ॥ కనుల న్వీనులఁ జేతుల న్పదములన్గాయంబున న్నీసమ
ర్చనము న్సేయఁగ దుర్లభుండవగు టీశా! మాటలొక్కింట సే
వనముం జేసెద నంతరాళగతి నాపల్కుల్ని నుం జేయుఁబో
మ్మనుసంకల్పము కల్మిబల్మి శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 58
మ॥ వివరింప న్నవరింప లోకములకు న్విద్యాగురుస్థానవై
భవము న్గైకొని సర్వకాలముల సర్వప్రజ్ఞల న్గూర్చువాఁ
డవు నీవేకద! తల్లిదండ్రిగురుజాడల్గాల్చి ప్రేమప్రభ
న్శివనారాయణ! చిల్కుచుండెదవు తండ్రీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 59
శా॥ మాకంటెన్గల రన్యలోకముల ధర్మస్థాపకుల్ శ్రేష్ఠు లా
లోకింప న్మెఱుఁగు ల్గ్రహింప మనుజు ల్పోరానిదూరంబు తే
లా కైవల్యపదార్థులౌట కది మేల్ప్రాపేకదా! వారికే
నీ కల్పించితె రాకపోక లిటకు న్శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 60
మ॥ అవిభాజ్యంబు విభాజ్యమున్నగునె నీయానందతత్త్వంబు చూ
డవె నీనాయెడ సార్థకత్వమునగాధంబౌట నీదృష్టిలో
నవిభాజ్యత్వము నాదుదృష్టిని విభాజ్యంబౌనె భేదస్థితి
న్శివనారాయణ! త్రోసికల్పుకొనుమాటేనో వేంకటేశప్రభూ! ॥ 61

శా॥ భావప్రౌఢిమచేతనే కొలువు సంపాద్యంబుగాఁదోఁచి త్వ
త్సేవానంద వశీకృతాఖిలతనూచేష్టత్వమున్ జెంది యే
యేవాక్యంబుల నెంతుమో తెలియ మాయీమాంచిచెట్టల్ సుమా
గ్లావజ్ఞానములంచు నెంచు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 62
మ॥ ఘనధర్మచ్యుతికల్గ వత్తువనువాక్యంబే నిజంబైన ని
న్ననయం బిందెవసింపఁజేయుటలు మాహాస్త్రంబులంజిక్కు నే
లనెదే? నిత్యమధర్మకార్యముల హైన్యంబొంద నల్లేరుమీ
దను బండిన్నడిపించుటం జెలుఁగరాదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 63
మ॥ అవినీతిన్నడి నాదినాదియని నిత్యం బిందు స్వోత్కర్షఁగో
రి వరిష్ఠంబగు నేకవాదము విచారింపంగలేమైతి మె
ట్లువిపంచించిన మాకుఁ దుట్టతుద నీలోఁజేఱుకొంటేగదా
శివనారాయణ! నిత్యమచ్యుతవిలాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 64
మ॥ గణనాతీతములైన రిక్కగము లాకాశంబునందెందు న
త్యనపాయస్థితి సంచరించు వెలె వెద్దానన్ సమాస్తంబో త
ద్ఘనతన్ నీకళఁగాస్మరింతు మదియే దైవంబనన్వచ్చు నీ
యనుసంధానముఁ గందుమందె శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 65
మ॥ సకలప్రాణులు నీకళాణువులెగా సర్వజ్ఞ! యందొక్కటిం
కొకటిన్ ముక్తికినాశ్రయింప నగులాభోత్సేక మేముండు దో
షకుతారంబు భవత్పదార్చనమయా; "సన్యాసిసన్యాసి రా
చుకొనన్ బూడిదెగాక రాలునొకొ లక్ష్మల్?" వేంకటేశప్రభూ!
మ॥ ఉవిదారూపముఁ బూరుషాకృతియు లేకుండుంగదా నీకు, సుం
తవిచారింపక యేయకాలమున సంకల్పించితో మాకు వా
ని, వికల్పం బొకయింతలేక చెలఁగె న్విశ్వేశ! మొడ్డోగదే
శివనారాయణ! తద్విరామము విరించీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 67
శా॥ ఏకాలంబునఁబుట్టినో జగతిఁ ఆయీలోన వెన్నింటిలో
నో క్రూరేవరు లగ్రగణ్యులు కథాచుప్రోషితంబైన గా
థాకాదే యుంట వారిసాత్యము సమష్టింపన్ బ్రిరంజీవిత్వ
మా కోర్కంటనరుగాఁగరాదు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 68

మ॥ ఎడలేకుండుభవత్పదార్చనముచే నెంతేనియుత్కృష్టత
న్బడయ న్జాలినవారిపాదరజము ల్నాబోంట్లపాపంబులన్
గడఁకన్‌బాపి పవిత్రతన్‌గొలిపి స్వర్గద్వారవీథిన్ లబి
న్నడపుం గాని యసత్సమాశ్రయతనానా? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 69

మ॥ భవసత్త్వంబులపేర్మి నాకొకరు హెచ్చా? నాకునేనన్న భా
వవిలాసంబున నిన్నిసాళ్లుఁజనె క్రేవ న్నీవెబోధించుచో
నెవరో యేటికిసోదెయంచు నిను నింతేనాదృతింజూడ నో
శివనారాయణ! తెల్వినేఁ డిటులవచ్చెన్ వేంకటేశప్రభూ! ॥ 70

మ॥ అనురాగంబొకటే సమస్తసుఖదుఃఖావాప్తికి న్మూలసా
ధన మద్దానన యీషణత్రయము సంధార్యంబు దానన్ జనిం
చును కామాద్యరిషడ్విలాస, మిఁకవిజ్ఞు ల్నీపయింజూపుభ
క్త్యనురాగంబును నీదృశంబె? శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 71

మ॥ రవులేపెక్కురు వారిఁజుట్టెడు గ్రహాగ్రామంబులెన్నో? తదు
ద్భవజీవావళులెన్నో? వృద్ధి నవి యీపై నెన్నికానున్నవో?
అవగాహ్యంబె? యొకొక్కజీవి దినచర్యన్ వ్రాసిపోషింప నో
శివనారాయణ! అద్భుతావనవిలాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 72

మ॥ అనురాగంబుఁ బరోపకారమున నే యత్యంతమున్నిల్పి నీ
యనుసంధానము నీచరాచరసమస్తాశావకాశంబులఁ
దనుభావించి పరోపకారమున నిన్నుం బ్రీతినొందించు నె
మ్మనమందే నిజమైనభక్తి శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 73

శా॥ నీయాజ్ఞన్ సురలేని దాఁటఁగలరా? నిన్విస్మృతింజెంది యే
మే యేమేమొ యొనర్పఁబూనెదము స్వామీ! సత్కృపాదృష్టి మా
మాయజ్ఞానజముల్ క్షమించి జయమిమ్మా ప్రోవరమ్మా! సమ
స్తాయాసంబులడంపుమా!, విసతిఁగొమ్మా, వేంకటేశప్రభూ! ॥ 74

మ॥ భువనంబుల్ముకురంబులై చిటికెలో ముప్పోకలన్మాలు నీ
వ్యవసాయంబును జూపెడి న్గగనము జీవంబు ల్జనింబొందుచో
వివిధప్రజ్ఞల సంస్కృతిన్మెలఁగుచో వేసారిని న్జెందుచో
శివనారాయణ! సత్త్వముఖ్యగుణరాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 75

శా॥ ఈకేల్వోసెడిలెక్క వేయ స్మరణంబీవాక్కునన్ సాగ నే
యేకాలం బవకాశమున్ వదల కందించేదేగుచిత్తం బిసీ!
నాకేసిగ్గనిపించు నాజపము లన్నా! నవ్వగాదోటునీ
కాకకుర్తి సహించి ప్రోవు శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 76

మ॥ పరమాత్మన్నినువీడి యీకణము సంభ్రాంతి న్మహాసృష్టినీ
వఱకే జన్మలఁ గాలవాహిని నసంభావ్యోరు దూరస్థలాం
తరపాతంబయి తోటివారలు నిను న్దర్శింప నీక్షించి కా
తరయమ్యేన్ నినుఁగాన లేక కనరాదా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 77

మ॥ కవలాభీతియుసాపరాధతయు బింకంబూడ్పఁగాఁ గర్మసం
భవమా సంసృతిలోఁ జికాకుపడి నీపైవాదుఁగల్పించుఁ గ్రూ
రవిధానుండవటంచు మర్త్యుఁ డణుమాత్రంబేని గోపింప వో
శివనారాయణ! సత్కృపారసవిభాసీ! వేంకటేశప్రభూ!॥ 78

మ॥ ఒకరాజ్యంబున రాజుఁ గొల్చెడుసహోద్యోగిసంఘప్రణా
ళికపోల్కి న్నివలయించితే యుపసురాళిన్? మాధరాగోళపా
లకునిన్ దెల్పుమ భక్తిచే నతనివాల్లభ్యంబు మేమాలసిం
పకపొందన్వలె చిద్విలాస! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 79

మ॥ విమలప్రజ్ఞులు, ధర్మసూక్ష్మముల మావృద్ధిన్ బ్రసాదింప ను
త్తమలోకంబులనుండి వచ్చుటలు తథ్యంబేమొ? ఆయుఃప్రమా
ణము జిజ్ఞాతృబలంబు స్వల్పమగుటంగాఁబోలు వారేగిప
చ్చుమహాసంధి యుగంబులేచనెడు విష్ణూ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 80

మ॥ యువసంబు లుడిగాడ్పులన్నుడిసి యూర్ధ్వాధఃప్రచారంబులం
దు వెసన్దూఁకొనుభంగి జన్మమరణానుష్ఠానచక్రంబున
న్వివశత్వంబునఁ గ్రిందుమీదగుచు నుద్వేగించుజీవాళికిన్
శివనారాయణ! ముక్తి యెన్నటికొకో? శ్రీవేంకటేశప్రభూ! ॥ 81

మ॥ రవియొక్కండిడుకాంతినే మిగులదూరస్థు ల్భరింపంగలే
ర, వియత్ప్రాప్తరవిగ్రహప్రచయనిర్యద్భీమదీప్తిన్భరిం
చువియత్తత్వమునన్ వెలుంగు ప్రభ హెచ్చున్ బోల్పఁగాశక్యమే?
శివనారాయణ! తత్ప్రభాపరమభాసీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 82

మ॥ నవరత్నాళి నికామగాములయి యందంబీయ దివ్యేంద్రనీ
లవికారంబగుచాయలో సకలమున్నగ్నంబుఁగాఁదోఁచె నెం
తవిచారించిన నీకుఁజాయకును భేదంబింతయుందోఁప దో
శివనారాయణ! ఆదితత్వపదభాజీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 83

మ॥ సకలవ్యాప్తి, సమస్తకారణతయున్ సామాన్యమై నీకు మిం
టికి సామ్యంబుగలట్లుఁదోఁచు నదియేనీవన్నచో బాధకం
బొకఁడు న్గల్గునె? తన్నిజానిజకళావ్యూహంబులన్ జొన్పమా
యకు నుచ్చాటనమంత్రమిమ్ము శివరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 84

శా॥ భూనీరానలవాయుపూర్తి దెసలన్ బోల్పొందుగోళంబు లె
ద్దానం బుట్టి యెసంగి పొల్పయునో నిత్యం బట్టియాకాశత
త్వానూనప్రభయే విరాడ్ప్రభయుఁగా ధ్యానించునే యాదిమూ
ర్తీ! నీధ్యానముఁగాగణింప సరిగాదే? వేంకటేశప్రభూ ! ॥ 85

మ॥ తనలోఁ బుట్టినభూజలానలమరుత్తత్వంబులం దున్నశ
క్తిని యాకాశము కొంతచూపమిని దత్తేజోధికుండై స్వతం
త్రనియంతృత్వముఁ గల్గుదేవ మొకఁడుండంబోలు సర్వాధ్యుఁ డం
చనిపించున్ సకలస్వతంత్ర! శివరామా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 86

మ॥ వడిచే బొంగరమే రవోంకరణమున్ బాటింప నెంతోవడిన్
గడకన్ మింట భ్రమించుగోళముల యోంకారారవాధిక్య మే
ర్పడునే యూహ మదింప నింతయని? తద్ధ్వానంబె యోంకారవా
చ్యుఁడవౌనీరమణీయనాద మనిపించున్ వేంకటేశప్రభూ ! ॥ 87

మ॥ అవికారున్నినుఁ జేర భూమ్యనలవాయ్వాకాశతత్వాళిదాఁ
టవలెన్ స్థూలవికారయుక్తతనువుండన్ దుర్ఘటంబద్ది మే
నవియన్ బాలకమున్నె మానసబలవ్యాపారయోగంబునన్
శివనారాయణ! నన్నుఁజేర్చుకొనవా? శ్రీవేంకటేశప్రభూ ! ॥ 88

మ॥ పుడమిన్నీరము పీనిలోజ్వలన, మీమూఁటన్మరు, త్తాకసం
బెడమీకంతటనాల్గిఁటన్, ప్రకృతి యీయేనింట, నీచేతనే
ర్పడుబాహ్యప్రభ మాతనుస్థమగుచున్ బాలింప సృష్టింపఁగా
నడఁపన్ మాకును శక్తిఁగొల్పు పరమాత్మా! వేంకటేశప్రభూ! ॥

మ॥ భవదవ్యాజకృపారసంబు జినుకుల్ పైపోఁకఁగావచ్చుచో
నవినీతిన్‌బడి నేనొనర్చునపరాధానేకముల్ దావవ
హ్నివలెన్ వానినిమ్రింగుచుండవలయున్ నిత్యంబుఁ గాకున్న ని
ట్లవియింపన్ జెడుగుల్ ననున్‌జెనకనౌనా? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 90

మ॥ "ననుఁగొల్వన్‌వలెనన్నయాశ కనుగుణ్యంబౌ మనోదార్ఢ్య మీ
తని కీయన్‌వలె"నన్నయూహ భవదాత్మన్ బుట్టదో? దానివా
నినె చేకూర్చుకొనంగనిమ్మ"నుచు మానిత్వంబు సంధించెదో
జనకా! బింకముడిందె నీవెగతి శ్రీశా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 91

శా॥ రామో నీదరి కెన్నిమార్లొ? ముదల న్రంజించుకార్యంబులై
పోమో యెవ్వొడనోజనించి మఱలన్? భూతస్పృహాజ్జెంద కే
మేమో పల్కెడిమా కెఱుంగనగునే యేప్యంబు? మన్నించి యో
స్వామీ! మాకుఁబ్రబోధమిచ్చుటకు రావా? వేంకటేశప్రభూ! ॥

మ॥ అహహా! నీప్రభ కోటిభాస్కరఘనాభాధిక్యమానంట్రు నా
కిహామం దందుశతాంశమేని కనరా దేమందు నోయయ్య! త
ద్గ్రహాయాళుస్పృహ మామకీనదురితవ్యాపారమేఘౌఘముల్
బహుళస్ఫూర్తిని నన్నుఁజుట్టుటనో యప్పా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 93

మ॥ నిరతంబు న్భవదీయనామమును వాణిం జేర్చుట ల్కృత్యము
"ల్పరమేశార్పణ"మంచు వానికి భవత్పాదస్థితి న్గూర్చుట
ల్వరదా! తెల్లమెకాదెనీకు? నినుఁ గొల్వన్జూచునాకు న్భయం
కరవిఘ్నంబులు సోఁక నేమికతమౌగా? వేంకటేశప్రభూ! ॥ 94

మ॥ నిను ధ్యానింపఁదలంచువెంటనె కడు న్దీవ్రంబులై లౌక్యయో
జనము ల్మొందుగఁజిత్తము న్మసరుఁ దచ్చాపల్యతంజిక్కఁబు
ద్ధిని జక్కన్గదియింపఁ జాలమిని భక్తిన్నేర్పురాకుండె, ని
న్గనఁగా యోగ్యత కల్గుటెట్లో? నిగమాంతా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 95

మ॥ ఎవరైన న్నినుఁగొల్వ నాసపడిరే నెంతేనియు న్వారిచి
త్తవికాసం బొనఁగూర్పఁజాలులలితోత్సాహంబు సంధింప కే
ల వికారంబులఁ గ్రుంగఁ గైకొనవు? తేలన్నేక భారాహతి
న్గవుదవ్వైపడువారిబాధ కనరాదా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 96

మ॥ అసలేమూఢుఁడ, సందులోభమఱపు క్రోధాదు ల్కడునేర్పరు
ల్వ్యసనత్యక్తముగాఁగ నీవిడినదీర్ఘాయుష్య మెట్లగునో?
ముసుఁగౌ పూర్వఫలంబు తీఱకయమున్నుం దెట్టినూత్నాఘము
లొప్పఁగనోర్చువునో యామకోఁగదె దయాళూ! వేఁకటేశప్రభూ!॥97

శా॥ ఎంతోయత్నమదేల? మేలుసమయం బేపార నావేళ నా
యంతస్సు న్నఱలింతునీదెసకుఁ బొమ్మంచు స్వప్రాధాపరానినై
కంతుప్రేరితవృత్తుల న్మనముఁ జిక్కం జేయుట న్నేఁడు నీ
చెంతం జేర్ప నసాధ్యమయ్యెడి యశశ్వీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 98

మ॥ జనియెల్లం బొరపాట్లతోఁ జనెడి వ్యర్థంబైన పూర్వార్ధము
న్ఘనయత్నంబున నుత్తరార్ధముసఁ జక్కం జేయ యోజించు చుం
టిని, ప్రారబ్ధము సంచితంబు నిచట జ్జేయూఁత లేయానో? కా
వో?నను న్నీదయ యెట్లుతేర్చునో?స్వయంభూ! వేంకటేశప్రభూ!॥99

మ॥ "అతిసర్వత్రవిసర్జయే" త్తనెడివాక్యార్థంబు నూత్నంబె? యు
ద్ధతకామార్తతఁ గన్నుఁగానమిని లౌక్యాసంఖ్యసౌఖ్యంబులం
బతితత్వంబుఁగడించి పాపఫలము న్పాయంగనే ర్పేమటం
గతవార్భంధము లిప్డు వ్యర్థములెగా! నావేంకటేశప్రభూ!॥ 100

మా॥ కడుధీశక్తియు దేహదార్ఢ్యమును లోకం బేమొ నన్నుద్ధరిం
చెడునంచు న్నెరనమ్మి కోల్పడితిఁ జేసేత న్హరీ! శక్తులి
ట్లుడుగ న్బిక్కమొగంబువైచికొని యయ్యో!యంచు వాపోదు న
న్నడుగ న్జేర నొకప్పుడే న్దలఁపవయ్యా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 101

మ॥ కలకోంచెంబున నీవిఁ జూపితిని వాక్పారుష్యముం జోపితిన్
బలుక న్సత్యమెకొంటి, నొండ్లకొఱకై బాధైన సాధించితి
న్గలలోఁగా కిటఁ దైహికంబయిన దుష్కామంబు వర్జించితి
న్నిలువం జేసితి వాక్కు నీగణనఁ గంటే! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 102

మ॥ **మ**దముస్న న్విషపాయిగాఁడు స్పృశియింపంబోఁడువహ్ని న్నరుం
డదిరా వచ్చుఫలం బెఱింగియును ద్రవ్యస్త్రీసుఖేచ్ఛం బదిం
బదిఁ బాపౌఘములం జరించెడు నృశంసత్వంబున న్బాపము
న్నది సద్యోఫలదాయిఁ జేయగదవన్నా! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 103

మ॥ ఘనకార్యం బొనరించి తన్నొగడికన్నైకొంటుకాదయ్య నే
నొనరింపందగుదాన మత్కృతము లెంతో సూక్ష్మభాగంబులం
ట నిజంబైనను నామనంబు నయపంథాచారియేగాని దు
ర్వినియుక్తంబుగ లే దటంచనెద శౌరీ! వేంకటేశప్రభూ! ॥ 104

మ॥ అదిరా! మానసలాఘవత్వము కృతం బత్యల్పమైనం బదిం
బది దెప్పంగనుచుండుటబ్బురము! శంపాచంచలం బౌర! వ
ల్బదియారేండ్లవయస్సుదాఁక నొనరింపంబడ్డమేల్కొడులం
జదువంజూడఁగనేల? నీవెఱుఁగవా! నా వేంకటేశప్రభూ! ॥ 105

మ॥ గతమేమో గతమయ్యె, రోటఁ దలఁ జిక్కంజేసి రోఁకంటిను
ర్వ్హతి తప్పన్వలెనంట వెఱ్ఱిగద! భారం బింక నీదేసుమీ!
కృతముం జూచి యనర్హుఁడంచనెదొ పోనీ పాపమంచుం దయా
మతిఁ గైకొందువొ? సర్వసంపదభిరామా! వేంకటేశప్రభూ!॥ 106

మ॥ అమలాంతఃకరణంబున న్నిగులనర్హంబౌ ప్రమోదూతమా
ఘము గృష్ణార్ధములోఁ దృతీయఁదగు శుక్రప్రాప్తవారంబున
న్సుమదామప్రభలీనుసీశతకముం జోడించు కేల్దోయి నీ
కమలాంఘ్రిద్వయికి న్సమర్పితము నాకై వేంకటేశప్రభూ! । 107

మ॥ యతిరాజెవ్వరు? నీవ ప్రత్యహము సాహాయ్యంబు మాకెత్తు వే
యతుకుం జెందవు, యోగసంస్థితి ననన్యాయత్తచిత్తంబుతో
డుత నాసర్వము నీపదాగ్రగతినుండుంగాత మాచంద్రస
ద్వితతంబౌచు, భవత్కృపాగురుకళాప్తి న్వేంకటేశప్రభూ! ॥ 108

శ త క స్త బ క ము.

మాధవ శతక కదంబము.

ప్రథమోపాయనము.

శ్రీ మహిళామణిన్ మిగుల చెన్నలరారు స్వరూపసంపదన్
హైమవతిన్ బ్రతాపమహిమాదికశక్తులచే సరస్వతీ
భామను సత్కళాగరిమఁ బ్రౌఢి - భరించుచు సర్వలౌకిక
క్షేమకరైకమూర్తివగు శ్రీకరు నిన్ను నుతింతు మాధవా!॥

చ॥ భువి జనియించి యిప్పటికిఁ బోయెను నల్బదియారువత్సరాల్
చివరకు నేడు తేలిన విశేషము లెవ్వియుఁగానరావు ని
త్యవిధివినా; మదీయకృతమైతగు నెయ్యది కూర్పవచ్చునం
చు విధిలిఖించెనో యలంతిసూచనమైనను లేదు మాధవా! ॥ 2

మ॥ స్మృతి యింతేనియు లేనివ్యక్తి కడుగంభీరంబు నావర్తఘో
రతరంగంబు భయంకరంబయిన పారావారమం దామసో
ద్ధతి నిందందును మున్గి తేలుగతి నాద్యంతంబులున్లేనిసం
సృతియన్వారిధి నాదుయాత్ర యగుదెంచెన్ వ్యర్థమై మాధవా! ॥

ఉ॥ కావలెనన్నటుల్ వెలితిగానినికామవిహారివైన పా
రావత మొక్కచో సుఖపరంపర మైమఱచి పొందియుండ న
ల్లావసరంబుఁజూచుకొని యాడకు చివ్వున డేఁగవచ్చి యా
లావు హరించి పోవునటులన్ మృతి పొంచెడుఁజెంత మాధవా ! ॥

తరల॥ ప్రబలమౌ ప్రకృతిప్రవాహము బాఱి మమ్ములనెట్ట మే
ల్గబగబన్ వడితోఁ బురాకృతకర్మముల్ పయిమూఁగ ని
ల్వఁబడఁ గాల్నిల దేమిటోఁచదు స్వాంతయోజనసేయ నీ
యుబుసుపోనిప్రసక్తిలో సుఖమున్నె యేరికి మాధవా! ॥ 5

చ॥ ప్రకృతిబలంబుకంటెను బురాకృతపాపఫలంబుకంటె మా
కిఁకను విలక్షణంబయినస్వేచ్ఛ నొసంగితివో క్కా? జీవవ
ర్తకమునఁ బుణ్యగౌరవముఁ దార్పఁజరించెడుచోటఁ జిత్తముల్
తికమకనొంది పాపములతెన్నునఁ బర్విడుచుండు మాధవా! ॥ 6

శా॥ పుట్టంధుల్ కనుగానరామి పతనంబుల్ కాంచుట ల్సాజమౌ
కట్టా! కొంతవివేకముండియు నసత్కార్యంబులన్ మూర్ఖపున్
బట్టుం దాల్చి ప్రపంచమాయఁబడు టేప్రారబ్ధమో? చూచుచున్
నట్టేటన్బడి యెంతగింజుకొనినన్ వ్యర్థంబెగా మాధవా! ॥ 7

ఉత్సాహ॥ పూని యంతరాత్మతెల్పుబోధమాని స్వాభిమా
నానిసర్గసృష్టి భ్రాంతినంది పూర్వపాపముల్
పో నడంపఁబోక పెంపుఁబొందఁ జేయుచుండుమా
కౌనె పాపముక్తి యెన్నఁడైనఁగాని మాధవా! ॥ 8

చ॥ జనిజనిఁ గ్రొత్తపాపముల సల్పెడుమా యఘసంచయోగ్రకృం
తనము యుగాంతకప్రళయదర్పమునందగునేమొ నీదుపా
వనకృప; నంతెగాని యడఁపన్వలె మేమె యటంటసున్న యా
పెనుపు నడంచియో సుకృతిఁబెంచియొ తేర్పుముమమ్ము మాధవా॥ 9

వృ॥ కృషివాణిజ్యములను నష్టంబై కీలెడలిపడెడువారికిన్
సుషిమాదృష్టిని గ్రమవృద్ధిన్ రాజులు ఋణమిడి కనునట్లుగన్
విషయాప్తిన్ సుకృతముపోవంగన్ పీడ్వడియెడు ననుఁబోంట్లకున్
దృషబోఁ బున్నెము నెరవీరాదే తీర్పమనుభయమె? మాధవా!॥ 10

చ॥ ప్రకృతియెడారి కోరికలు బాడబవహ్నులు ద్వందముల్ నిదా
ఘకృతఖరాగ్ని వాయువులు కామముఖారులు దావవహ్నివ
ర్షకప్రళయోగ్రమేఘములు ప్రాణుల కీకలిశక్తి తప్తగం
ధకమును గ్రక్కుపర్వతము తాలిమి నిల్చుటయెట్లు మాధవా!॥ 11

మ॥ ప్రకృతిశ్యామ భ్రమానురక్తిఁగొలుపన్ ద్వంద్వాయతోరుస్థలిన్
వికృతిన్ సంజనితున్ బరుండనిడి తద్వీర్యంబటన్ షణ్ణిరో
ధకు లుగ్రంబుగఁ గాలుసేతులకు బంధంబూన్చినొక్కన్ గలి
ప్రకటైరండరసంబు నుగ్గిడఁగఁ బాపంబెచ్చుదే? మాధవా!॥ 12

వృ॥ కామాదులను గొల్వఁగారడిఁ జూచునై
నీమానఁ గలితెల్వు నీతులే పాడునై
వేమారు లఘుయుక్తవిధినే యాడునై
యే మెట్లునినుఁజేరు టీశ్వరా! మాధవా!॥ 13

శా॥ యోగంబో!యజనంబొ!భక్తియొ!యెటో యోజించిప్రాప్తిన్ నినున్
రాగంబొప్ప సమాశ్రయించు నెడ నైంద్రంబైనవిఘ్నక్రియో
ద్వేగం బాత్మకుఁ దావకాన్యకృతులన్ బేరాసలన్ గొల్వ స
య్యో! గెల్వంగలమెట్టు లీబెడద, నీవూహింపుమా! మాధవా!॥ 14

వృ॥ ఆదె వసంతుఁడు క్రొత్తచిగురుల నలరుటలుగులు నూతెడిన్
గొదమతుమ్మెదనారిరవమదె కులుకుటువిదలువారెపో
యెదిరి చిల్కహుమాయిపయి మరుఁ డెగిరిదుముకుచు ఁబూగదల్
గుదులుగా నిగిడించెడిని యెటు కుదురుకొనుమది మాధవా!॥ 15

మ॥ స్మర సంసృష్టమహేంద్రజాల మెటులో మాయించినన్ క్రోధమ
త్సరలోభోన్మదపట్టభద్రగతి సుస్థాపించు రంధ్రంబు నె
ట్టిరవంతే న్గనినంత నాకపతి "గాండీవంబు"గాఁదోఁచె మా
చెఱలిప్పట్టున బాసనై యొసగఁవే చేయూఁతమున్ మాధవా!॥ 16

వృ॥ అదేమో!భయోద్వేగమత్యంతమైమదిన్నీ యెడన్నిల్పుమాయత్నముం
గుదింపన్ గుదింపన్ దిగుల్పుట్టెడుంగదే!రమ్ము రక్షింపఁగా మాధవా!॥

మ॥ కనిపాతేసిన గాలికిన్ బెఱుగునీఁగల్ దోమలుం బోలు మా
కనుకంపన్విడి కానఁజాలనిరహస్యస్థానము న్జేరియుం
డిననీకేమిసుఖంబు? మానుడులఁగానీ, చేష్టలంగాని కాం
చినచో నీకు వినోదమై ముదములన్ జేకూర్పవే మాధవా!॥ 18

మత్తాక్రీడ॥ కన్నబిడ్డకుఁ బాలొసంగిన కఱఁగు నన్నున పావనం
బన్నభ్రాంతిని దాది మోమున నతనిచూఁకెడి మూఘరీ
తి న్నయంబునువీడి యీప్రకృతిన్ మనుః బడనూఁకి నీ
వెన్నఁ డేమఱిచైనఁ గన్గొన వెదికతంబొకో? మాధవా!॥ 19

ఉ॥ సత్యము లేదె లేద, కొనసాగిననుర్ నెపమూనియుండు నా
ద్ధత్యము మెండు మోస మహహా! పరిపూర్ణము రంకుబోవుటల్
నిత్యపథంబు లిట్టియవనీతుల కాకరమైనదుష్టసాం
గత్యము నాకు నేటికని కన్పడకుండెదవా కొ? మాధవా!॥ 20

అంబురుహాము॥ పున్నెము చెల్లిన వెంట నె జీవము భూమిఁబుట్టుసటంద్రహో
యన్నిఁట నీకలియం దటుఁబుట్టెడి యంతకుర్ గలదే యఘం
బెన్నఁగ నెంతవిరోధికి నేనియు నిట్టిహైన్యము నీకు మా
పన్నశరణ్య! నతావనదివ్యపదాబ్జశోభిత మాధవా!॥ 21

మ॥ గిరిపాతంబుల హస్తిఘట్టనల సంకీర్ణాహిదష్టాళి కిం
కరసంఘర్షణలర్ దవాగ్నిహతులర్ గష్టంబులెన్నేని మే
ల్దరహాసంబుననోర్చి నిన్గొలిచి ప్రహ్లాదుండు రక్షార్థ్వతర్
వఱలెర్ దాననొకింతలే కెటుతరింపర్ జాలుదుర్ మాధవా!॥ 22

శా॥ కారావాసభరంబు తప్తసికతాగ్రస్థానభారాంచిత
ప్రారంభంబు కశాప్రహారములు నిర్దాక్షిణ్యసూచీముఖ
క్రూరాక్షిద్వయభేదనంబుఁ బువులర్ గొట్లాటగా గోపస
శ్రీరంజిల్లె వృథామొఱల్ గొలుప తీతే మాకిటర్ మాధవా!॥ 23

మ॥ కలసర్వస్వమెగాక నీకొఱకునై కన్నైన మేనైన నా
కులపాటింతయు లేక యీఁగనినభక్తుల్ రక్షణార్థ్మత్వసి
ద్ధులుగా కీ ననుబోటి స్వార్థపరులందున్ సిద్ధికన్పట్టునే?
తలపై కెత్తి "ప్రసీద!" నాఁ ద్రప హృదిన్ దట్టాడెడిన్ మాధవా!

మంజుభాషిణి॥ ఇటుచూడుమీ! తొలఁగి యేగనేటికో?
మటు మాయమై చనఁగ మానుకొందునే?
త్రుటిమైన నీస్మరణ -తోడునీడవై
నటియింపు నీవెగతి నాకు మాధవా! ॥ 25

మ॥ సిరిపోఁ గానలడస్సి యప్పునకు స్వస్త్రీ పుత్రకుల్ దాల్మితోఁ
బరదాస్యంబునఁగ్రుంగఁ బ్రేత వనసంవాసంబునన్ బుత్త్రు దు
ర్మరణంబుంగని భార్యకంఠమును ద్రెంపన్ దెంపువాటించి నీ
చరణధ్యానము వీడఁబోవని హరిశ్చంద్రుండె రక్షార్థ్మఁ జే
మఱుమాబోంట్లువిలాప మర్హ్మదశకిమ్మా! యెమ్మొయిన్ మాధవా!

మ॥ అలంతన్ మిక్కిలిసోలి యస్థిగతదేహం బల్లలాడంగ నీ
ళులునన్నంబును లేమిఁ బెన్మొసలి కాలున్ లాగదూఁగాడి నీ
తలఁపేదిక్కుగ వేలవత్సరము లుద్యద్ధ్యానియై హస్తిగా
కిల నాబోంట్లకె? రక్షణార్థులగుచున్ స్వేచ్ఛన్ గనన్ మాధవా !

శా॥ నీవారన్నమెభుక్తి జీర్ణవసనానీకంబెపైకప్పు నెం
దేవీక్షించిన నింట నెప్పుడయినన్ నిప్పుచ్చరం బింకసం
తోవిస్తార మహైన నిశ్చలత నెంతోభక్తి నిన్గొల్చి స
ద్భావుండైన కుచేలు నర్థాతకుఁ బాతాళాంతరస్థంబు మా
భావాంధత్వము నీదయార్ద్రదశకున్ బ్రాపెట్లగున్ మాధవా! ॥28

మ॥ విపరీతప్రతిభాషలన్ గ్రియల దుర్వీర్యత్వమున్ జూపుచున్
గృపఁబోనాడి సుసాధువర్తనులకున్ గీడ్పాటుసంధించు ని
త్రపులౌపాపుల శిక్షకై వెడలు నీప్రస్థానకాలంబునం
దపనేయంబని కూయిబెట్టుటకు వెన్కాటయ్యెడిన్ మాధవా!॥ 29

మ॥ తనుధర్మంబగు స్వప్రయోజనపరత్వంబూని నాదైన్యమే
ఘనమన్ యోజనయుండియున్ మనసుజక్కంబట్టు దింకింతకం
టెనుదీవ్రంబగుదీనతన్ సుడియువానిన్ దేల్పు నీవేగుచుం
డినచో నామొఱ దుర్నిమిత్తమగునన్ జిత్తమ్మునన్ మాధవా! ॥30

శా॥ పాలన్ జక్కెఱసోకినట్లు సరసవ్యాపారసాహిత్యవా
గ్జాలంబుల్ జిగిమించు ప్రస్తరణమై సప్తస్వరోద్గీర్ణరా
గాలాపామరసత్సుధాంకితములై యందీవుక్రీడింప నీ
బాళిన్ ద్రుంతునోయంచు విస్మపముదెల్పన్ జంకుదున్ మాధవా!॥

మ॥ శ్రితరక్షాగతి నీవు సర్వభువనశ్రీరంగమధ్యంబులం
దతిపుణ్యాత్మకులన్ బతివ్రతల సత్యప్రౌఢులన్ మౌనిసం
తతులన్ శ్రేష్ఠుల సర్వసత్కృతులతో ధన్యత్వముంగూర్చుచో
నతికింపగమకింప నాచెఱల విఘ్నాశంకచే మాధవా!॥ 32

మ॥ తిరుశైలోన్నతపీఠదేశముల సాంద్రీభూతకేళీవనో
త్కరనానాసుమసౌరభార్ద్రమయి చక్కన్ వీఁచు నాపిల్లతె
మ్మెరలన్ సిద్ధపుభక్తిబృందములతో మేల్ హాయి వర్తించు నీ
వరసౌఖ్యంబున కంతరాయమని తెల్పన్ నాసాదన్ మాధవా!॥ 33

శా॥ అంతేలేని ప్రపంచసంతతులలో నష్టపుకాఁదగ్గమే
ల్నెంతుల్ పోషణముల్ మృతుల్గుణీఁచిరచ్చలేసి క్షీరాబ్ధిలో
వింతౌపాన్పున మేనువాల్చి యచటన్ విశ్రాంతినిద్రించు నీ
కెంతే భంగకమంచు నించుకయు నోరెత్తన్ వెఱన్ మాధవా!॥ 34

శా॥ "అమ్మేనడ్గకపెట్ట" దన్నటుల నాయారాటపున్ గారణం
బెమ్మైనే న్గవివేయఁజూడ సమయం బింతేని గన్పట్ట దం
తమ్మే కర్మముజారుదాఁక నిటు లేఁదట్టాడినన్గాని వీ
నిమ్మేఁద్రిప్పవె? కర్మమెల్లఁజనుటింకెన్నాళ్లకో! మాధవా! ॥ 35

పు ష్ప మా లి కా బ ం ధ ము.

చ॥ అలరులజాలరు ల్భయనయద్వయసాదృతి గీతిరీతి నీ
నెలవులఁ గ్రాలఁగానునిచి నిన్గొనియాడెద వాదభేదవృ
త్తులఁ బలుజాలులై మధువిధు ల్మధుసీర్షురిఁ బారి నీరిరం
సల నలతల్ లయింప సరి సద్రసవత్సవసేవ దైవమా! ॥ 36

శా॥ కాలేనోచ్చునో? చేయినోచ్చునో కో? భక్తత్రాణతీవ్రాస్థచేఁ
జాలున్ మూాలయు నెన్న కేయుటికె దజ్ఞానాంధులౌదుష్టులెం
దాలోచింపరు తాకుతప్పటలు స్వాస్థ్యంబూను నిన్జూడకే
నాలో జంకునఁ బీచుపీచుమను నన్నా! గుండెలో మాధవా!॥ 37

మ॥ అవులే! మిక్కిలిశ్రద్ధ నన్యములలో నాకృష్టఁడైనట్టులుం
టివిగానీ మఱి దొంగచూడ్కులను వీనింగూడ నష్టపుచూ
చువిశేషం బితఁడెట్లునే యెఱుఁగఁడంచున్ లోనభావించదే?
నవ్వులాటా? యిఁకనైన రమ్మిచటి కన్నా! వేడెదన్ మాధవా!॥ 38

శా॥ నామాటే భవబాత్మలేనియెడ నిన్నాళ్లిట్లు జీవింపఁగా
సామర్థ్యంబది నాకెగలెడినె? సాత్త్వాద్భక్తియున్ వెల్గునే?
శ్రీశఖంతంబయి తుష్టినీఁగలుగు నీక్రీఁగంటి మేల్చూపు నా
పై ముంపై పనిఁగొంట నిక్కమని తెల్పన్ సాగెదన్ మాధవా!॥39

శా॥ అబ్బో! నీవటులోరఘోమిడి త్వదాస్యంబున్ గరాగ్రంబు చా
టబ్బన్ బెట్టుచు మందహాసమున లక్ష్యంబన్ గనుంగీటు నీ
తబ్బిబ్బేఁగనలేనె యేటికిటులీతాటోటు వాగింపఁబో
కబ్బా! దండము నీధరిన్ గొనగదయ్యా! వేగమో మాధవా!॥ 40

మ॥ కలిగెన్ నీమది నాపయింగృప యశంకం బొచ్చుఁ గాకున్న నా
నిలువెల్లన్ గరి నిండు గద్గదిక కన్నీ రిట్టలంబై యిటుల్
కలుగన్ గారణమున్నె నిన్దలపఁగాఁ గన్గొ మ్మిటుల్వచ్చి, నా
పలుకున్ సత్యముఁ జూడనైన నిటురావా! కాంచవా! మాధవా!॥

మ॥ నడువన్ జాలని వాని కేగదవె చెంతన్ సాయముండన్ దగున్
గడిదేఱన్ మఱి సాయమెందులకు? భక్తశ్రేష్ఠులౌ వారివెం
బడి నీపోవుట ముఖ్యమా? తదితరవ్యక్తిన్ సుమార్గంబునం
దిడఁగా ముఖ్యము? చూచి నాకొఱకు రమ్మా! సమ్మతిన్ మాధవా!॥

శా॥ నీచూపే కరవయ్యె మాకెపుడుఁ, బో నీ పిల్వఁగాఁ బిల్వఁగా
నేచాటన్ నిలుచుండియో పలుకు దీవెన్నాళ్ల కేనంచు నో
రాఁచన్ వీనులటిక్కఁజేసి వినఁగా 'నాఁ' లేదు 'నూఁ' లే దిదే
మీ! చాతుర్యమ! పల్కెఁయింతకనకంబే! యింకెటో? మాధవా!॥

ఉ॥ 'ఓ'యనఁగందెదే? నడువనూనినఁ బాదము లర్గిపోవునే?
న్యాయవిచారణం బొకక్షణంబున కే తలక్రిందులౌనె? యె
బ్బే! యెటఁజూడఁ జాల మిదియే? సరసం? బెట నేర్చినావు? మా
నాయనగాదు! తుంటరితనం బెపుడెర్గవు రమ్ము మాధవా! ॥ 44

ఉ॥ నాకనకంబు పెన్నిధి, గుణంబులకుప్ప, సుధామరీచి, మా
ఱాకిడు కల్పవృక్షము, నయప్రభనోమెడి కామధేను, వెం
దాఁకలి డప్పి శ్రాంతి యన కాశ్రితరక్షకుఁ బర్వులెత్తు సు
శ్రీకకృపార్ఘురంబు ననుఁ జెందు టికెన్నటికోయి! మాధవా! ॥ 45

ఉ॥ పోకుము పాఱిపోకు మెటొపోయిన తప్పును నాకు నీనిబా
ధాకఠినత్వమంచు మదిఁ దద్దయు నమ్మెదవేమొ? మించుట
ట్టాకల నీడ వెంబడిన రాక తొలంగునటోయి నీపుర
మ్మాకృతిఁజూప కేకళలనాడినఁదప్పునె 'రమ్ము' మాధవా! ॥ 46

శా॥ నీ వన్నింటను నిండియుండుటనె మానిత్యోత్సవంబుల్ మనున్
నీవే సర్వముపీడియేగినను లేనేలేవు సర్గంబు లే
ప్రావీణ్యంబున నెందుఁడాఁగెదవు సర్వవ్యాపి! నాప్రోల నీ
యావిర్భావము కల్గనేవలయునయ్యా! రూఢిగన్ మాధవా!॥ 47

ఉ॥ ముష్టికి మొండిబండ శఠమున్ బొనరించెదురీతి నిగ్గనన్
గష్టములోర్చి యన్నముదకంబునునూపిరినాపి నీదరిన్
శిష్టగుమోడివేయనిది చెల్లదె? యోగ్యతకల్గదే? భళా!
యిష్టమువచ్చినట్లు విధియింపఁగ జంకవుసుంత మాధవా! ॥ 48

ఉ॥ చిత్రపుఁబల్కు కర్మమునశింపనివారికి ముక్తిలేదె? స
త్పాత్రత కీనిబంధనము బాధకమౌనె? యెఱుంగమొక్కొ? సా
విత్రికథన్ మృకండజు పవిత్రచరిత్రయు నీకుఁయీవికే
మాత్రము నడ్డుగల్గునె? సమస్తజగత్ప్రభువంద్య! మాధవా! ॥ 49

మత్తకోకిల॥ ఏనెపంబుననైన నామము నెవ్వఁడేనియుఁ బల్కుచుం
బ్రాణమీగినవాని పాపము భస్మమై కనుమోక్షమున్
మానితంబగుభక్తి నిత్యము మాన కాత్మపథంబునన్
ధ్యానమూనెడువాని కెయ్యది దాఁచియిచ్చెదు? మాధవా! ॥ 50

శా॥ ఏదోకోరికఁగోరి నీవొసఁగ నేనేమించు శ్రేష్ఠుండనన్
మోదమ్మొంగొని నీకునాకుఁగల ప్రేమగ్రంథిఁబోఁద్రెంచి చే
దాదూఱుంబడ నంతవెఱ్ఱినొకొ? నిత్యం బూరకే పాడ వీ
ల్గాదన్ వారలుగల్గ రుండినను గల్గంబోఱ నోమాధవా!॥ 51

ఉ॥ రాముఁడ! సోముఁడా! యనిన రంజిలుదో? నినుమించువారు లే
రీమహి నీకునీవె తగు నీడనఁగా మదిసంతసింతువో?
పామరు లట్టులే వినుతిపారము లీవును మెచ్చుకొందువే?
యేమెయిసేవ నీహితమొ? యేర్పడఁబల్కఁగరాదె? మాధవా! ॥52

ఉ॥ నీవుగ్రహింపఁబోవనెడునిశ్చయమున్నను మంచిమంచివే
వేవియొ యేఱితెచ్చి కడు నెక్కుడుభక్తిని జేయిఁజూపి యా
యావరణీయవస్తువుల నన్నిఁటి మేమెగ్రసించుమాత్రకే
లావుగసంతసింతువె? భళా! యిదినైజమె యెందు? మాధవా! ॥ 53

శా॥ నాలోనుండెడు నిన్నుఁ దుష్టిపఱుపన్ సౌఖ్యంబులం దేనె ని
త్యాలోలాత్మతనున్న నీకునుసుఖం బత్యంతమౌగాదె? యా
లీలన్ వాయువు నన్నపానములునున్ లేకుండఁగా మాడి నీ
కేలగ్గిచ్చినవారలయ్యెదరయా? ఋష్యగ్రణులు మాధవా! ॥ 54

శా॥ పోని మ్రొక్కులగాక కట్టఁ దిన సొమ్ముంగూర్చుకోలేని య
జ్ఞానాశక్తులకై నిజార్జితములోనన్ గొంతవెచ్చింప తా
నేనిన్ సౌఖ్యమువీడి వీల్సలుప నౌనే నీకుసంతోష మో
దీనానాథజనార్తివారణయశోర్ధీ! చిన్మయా! మాధవా! ॥ 55

చ॥ వినుతి సహస్రనామముల వేయివిధంబులఁజేయుకంటె నొ
క్కనికిఁ దదార్తిపోనడఁపఁ గల్గినసాయమెనర్ప ధన్యవ
ర్తనమని నీకు హెచ్చుగుముదంబిడుటంచు దలంతుఁ బొట్టనిం
డునె పదివేలురిత్తలునుడుల్ పచరించిన నీకు మాధవా? ॥ 56

శా॥ తాలన్ అప్పలఁగూడ నీస్థితియదార్థం బైనఁబంచేంద్రియ
శ్రీలీలల్ కనుపింపలేమి నవి సత్ప్రేమన్ బ్రదర్శింపలే
వేలా! నిన్గన మాకు వానినుతు లోయీ! యింద్రియజ్ఞానజీ
వాళుల్ మాపరిచర్య నీకొనఁగలేవా? మోద మో మాధవా? ॥

సుగంధి.॥ నీదిపేరు మాదినోరు నీతియో వినీతియో?
రాదుచెప్ప పోదుదెప్ప రాగమో విరాగమో?
యేదిలేదు కాదుసోదె హేయమో యుపాయమో?
వాదులేల సాధులీల వచ్చి తెల్పు మాధవా! ॥ 58

శా॥ ఏనిండ్వ్యాకృతినో సకాశమున కీవే తెంచి నానేరమిన్
“రానూవచ్చితి పోనుఁబోయి”తను మర్మంబాడకే చూపుమీ
నీనైజంబయి యెట్టిలోకములయందేన్ సుప్రసిద్ధంబు ని
త్యానందప్రద దివ్యమంగళకరంబౌరూపమున్ మాధవా! ॥ 59

మ॥ నినుఁ జూడన్ బెనుపొందుకౌతుకమునన్ నిత్యంబు రమ్మందు న
త్యనుకంపాగతి వచ్చెదేని భవదీయం బైన విశ్వాకృతిన్
గనుఁగోనౌదునొ లేనొ? నాదయినయుత్కంఠానురూపంబుఁగా
మునుమున్నే ఘనదార్ఢ్యమి మ్మచలదాత్మ్మన్ జేయఁగా మాధవా!

వృ॥ ఇట సుఖముల్పము భరమగుదుఃఖమె హితమిడువారలె లేరుగా
యెటఁగనఁ బాపపుపనులకు నాసల నెసఁగొనఁజేయుటె మెండుగా
త్రుటియును నీ వెట నెసఁగుటెటింగియు దొరవని వేడుటె లేదుగా
అటమట మెండగు నిటఁజరియించిన ననుటః నెఱుంగవె? మాధవా! ॥

మత్తకోకిల॥ అన్నివస్తువులందు నుండను టాలకించిన యాదిగా
నెన్నరాని కడిందిచింత వహించెఁజిత్తము నిత్యమే
మన్నమున్ బచనంబొనర్చెడునప్పుడున్ దినునప్పు డీ
వెన్ని బాధల నొందుదోయని యేమిసేయుదు మాధవా! ॥ 62

శా॥ అయ్యో! మాయతిచారసంజనితరోగాక్రాంతి నీవెంతఁగా
డయ్యంగల్గునో? మానురాశిఁ దగవాడన్ గల్గుపోరాటలన్
బ్రయ్యంబడ్డయశక్తుతో నెటులుగాఁ బ్రాణంబు లీవీగదో?
అయ్యా! దుర్భరగర్భవాసముల నెట్లల్లాడెదో? మాధవా?! ॥ 63

శా॥ సృష్టింగల్గెడిజీవకోట్ల సుఖసంతృప్తుల్విశేషంబు లే
ర్కృష్టంబుంబడువారె పెక్కు రఖిరాక్రాంతిం జెఱంబొంద నీ
కిష్టంబయ్యెనె? బాధ దేహమున నొక్కిం తెక్కుడో తోఁప ను
త్కృష్టాస్వస్థత తోఁచుమా కటులఁగాదే నీకునున్ మాధవా!॥ 64

శా॥ నీవేలోకముగా భజించినను రానేరా వెటోవచ్చితే
నీ వడ్డే మఱిపుట్టరానిగతి సంప్రాప్తాత్మ జీవాళికిన్
నీవైదగ్ధ్యమదేమొకాని యరులై నిన్దిట్టువారిన్ ద్రుటిన్
శ్రీవైకుంఠముఁ జేరబంపెదవు దాక్షిణ్యంబుతో మాధవా! ॥ 65

శా॥ ఐదేళ్లప్పుడె తండ్రిహింసలకు జంకన్ మాఱెలే కెప్డు నీ
పాదధ్యానసమాధి నిన్గొలుచునా ప్రహ్లాదు సంసారదు
ర్యాదోరాశిని ద్రోసి తజ్జనకు నీకత్యుగ్రవైరిన్ దయా
ప్రాదుర్భావత నిట్టి మోక్షమునకంపన్ న్యాయమే మాధవా! ॥

ఉ॥ అంతటిచిన్నవాఁడె ధ్రువుఁ డట్టు లనన్యమచంచలంబు న
త్యంతపవిత్రమాత్మకృతమైనమహార్చన నిన్నుఁగొల్వఁ గ
ర్మాంతముదాఁక నేలుమని యల్లన మాయనుద్రోసినావు దు
ర్దాంతునిగంసు వెంటనె సుధర్మకుఁబంపితివెట్లు? మాధవా! 67

చ॥ వినయము ప్రేమ భక్తిఁ బ్రభవించెడుత్వద్గతమానసోరువ
ర్తనములకంటెఁ జూడ శతధాబలవత్తరగాఢతీక్ష్ణభా
వనమును బెంచు నీపయిని వైరసమాకలనంబుఁబూన నం
చును దినచర్య స్వానుభవశోభ నెఱింగెదనయ్య! మాధవా! ॥ 68

వృ॥ బతిమాలన్ మతిభంగపడన్ గనుపట్టవు నీ వొకనాఁటికే
నతిక్రూరత్వమునంది శఠించినయప్పుడుగాని జనింపదే?
మతి నాపై దయ? మాటలికేటికి? మానముమాని వెలార్చెదన్
శతధా నీదగుశక్తిసమస్తముఁ జక్కననిల్వుము మాధవా! ॥ 69

మ॥ గురుఁడౌ శుక్రుఁడు మోసమౌననిన సంకోచింప కత్యంతభ
క్తిరసావేశత వానిసర్వమును నీకే ధారవోసెంగదా!
సరసుండై బలిచక్రవర్తి యది నీశౌర్యార్జితంబట్లు ని
ష్కరుణన్ వానిరసాతలంబునకుఁద్రొక్కన్ బాడియే? మాధవా! ॥

రథోద్ధతము

ఇంటిగుట్టు బయలెక్కనంచునా తుంటరీ! తిరిగితోఁచె దాత్మలో?
నంటియుండు మట నాడకీడకున్ గెంటిపోక పరికించి మాధవా! ॥

మ॥ నినుదూఱన్ మనసౌనె నాకిచట నానిశ్రేయసాధానవ
ర్తనపుందిట్టవుఁబట్టుగొమ్మవు దురంతంబైనప్రారబ్ధవా
హినికిన్ దేపవు సంచితోపలచయాహేరాళవర్షంబునా
పను వజ్రాంచితఛత్రతుల్యుఁడవునై వర్తింతు వోమాధవా! ॥ 72

వృ॥ నాకాహారము పానీయంబును నర్మసఖిత్వమె కాక యా
లోకింపంబడి చేకోఁగాఁబడులోకములన్నియు నీవెగా
శోకాద్యుగ్రవికారాదుల్ నినెచూపును మిక్కిలిప్రాపుగా
నాఁకొంటెంగడు నీకై నిన్విడనాడసహింతునె మాధవా? ॥ 73

శా॥ నేనే నిన్హృదినాపి యెచ్చటికినేనిన్ బోవనీనంచు దు
ర్మానిత్వంబునఁ బల్కనెప్పుడును సమ్మానార్హులై భక్తిని
ష్ఠానూనసత్వముతోఁ జెలంగుమహితుల్ చాలంగనున్నార ల
ట్లైనన్ నీవు సహస్రధాముఁడవు కావా కోరినన్? మాధవా?॥ 74

వృ॥ నీదాసదాసానుదాసాంఘ్రిరేణ్వామనిన్ శ్రేష్ఠమౌనం చెదన్
నేదాల్పఁగాఁజాలునర్హత్వసిద్ధిన్ మహిన్ నిత్యముంగోరెదన్
గాదంచు నీవట్లుపోఁగాదటంచున్ దెగం బల్కనేనెప్పుడున్
నీదండయున్ వారినిర్నిద్రమౌ ప్రేమనే కోరుదున్ మాధవా! ॥ 75

చ॥ కదలఁగనీక పెన్వ్రేసువుగాఁగనుపింపఁగ నిన్ను నెప్డునా
హృదయమునందె నిల్పుటలు హింసయొనర్పఁగఁగాదుసు మ్మనం
తదశల నీ వనంతగుణతన్ సుఖమొందెదుగాదె నీకు నె
య్యది విసుగయ్యెడున్ బహుదయాపరచిన్మయమూర్తి మాధవా?॥

పంచచామరము॥ అనాధనాధ! సర్వకారణా! భయాపహారణా!
ఘనాఘనాశకానురాగగౌరవ ప్రసారణా!
మునీంద్రవంద్యవేదపాదభూతకృద్వసుంధరా!
దినేంద్రకోటితుల్యదివ్యదీప్తతేజ! మాధవా! ॥ 77

చ॥ పిలిచిన మాఱువల్కవని ప్రేమమెయిన్ జనుదేవటంచు కొం
దలపడితిన్ బహిర్విలసనంబుల నీపొడఁ బోల్పలేక, లో
పలఁగల నాసహస్రదళ పద్మమునన్ సుఖముండి హృణ్ముఖో
చ్చలనజనాదరూపమున సన్నిధినిచ్చుటెఱుంగ మాధవా! ॥ 78

వృ॥ కడున్ బసితనంబునుండియును మేల్కరుణ దైవారఁగా
వడిన్ జెడుగొనర్చు వేళలను సుస్వరము పెంపొందఁగా
ముడుంగక సదా చెవిన్ హితముగాఁబొనరదే కీడగున్
సుఁడీ! యనెడి యంతరాత్మగతిఁ బోల్చుదునెనిన్? మాధవా!॥ 79

ఉ॥ ఊహల నొచితిన్ నుడులనొప్పగుపొందిక నిన్నుఁగొల్పు స
న్నాహమునన్ వినమ్రతయు నల్వురుమెచ్చెడు లా గొనర్చు మే
ల్పాహస మున్ననాకనుచు జంకెద; నెవ్వరిమెచ్చుకోలు నే
లా? హృదినున్ననీకు హితమైనఁ; గృతార్థుఁడ నౌదు మాధవా!॥

మ॥ పొడవో పొట్టియొ లావొ సన్నమొ సుఖంబో కాదొ భాగ్యంబొ లే
మిడియో నేర్పొ జడత్వమో రసమొ తన్మిథ్యాత్వమోనాఁక యె
ట్టిదుమీఁ డన్ వగలేక మేలుపరిపాటిన్ గూర్తు నీప్రేమ మె
ప్పుడు; వ్యత్యాసము వారివారికృతి సంభూతంబెగా మాధవా! 81

వంశస్థవృత్తము.

సమస్తవిద్యాసరసప్రసారకా! సుమంగళప్రాంశువసుంధరాధిపా!
భ్రమజ్జనోత్తారణపాండితీధురా! నమోనమస్తే నతనాధ! మాధవా!

చ॥ కరములుమోడ్చి నిశ్చలతఁ గైకొనినిల్చుటె నీదుసేవయై
వఱలునె మాకుఁ జేరజని పాదములొత్తుటొ డప్పిపోవఁగా
సురుచిరనీరమిచ్చుటయొ చొక్కఁగ వీవన వీఁచుటో యొకం
డెఱుగము నీదుపోబడి విశృంఖలవేగమునొంద మాధవా! ॥ 83

ఉ॥ సన్నిధిలేదు సేవకను జాలి ప్రమాదఫలంబెగాక యే
మున్నది? చూడ నీచరణమొక్కటికే ధరచాలనప్పుడో
యన్న! తరంబెఱుంగని యపాశ నలందురు చుంబెగాదె? యా
పన్నజనార్తివారణశుభాకృతి రాగదవయ్య! మాధవా! ॥ 84

చ॥ పఱపినసృష్టి తన్నియమబద్ధముగాఁ గొనసాగుచున్ దదం
తరములనున్ననిన్ను బహుధాపరిచర్యలఁ జొక్కఁజేయఁగాఁ
బరవశమైనఁ గన్మొగిచి భవ్యసుషుప్తిసుఖంబుఁజెందెదో
మఱలని దివ్యయోగికసమాధి సమీహితవృత్తి? మాధవా! ॥ 85

శా॥ ఏలా! లేవవు! మత్తకోకిలలసాహిత్యంబుఁ బాడన్ శ్రమల్
ప్రీలం జక్కనిపంచచామరములన్ వీవంగఁ బల్త్రావులన్
గ్రాలంజాలినచంపకోత్పల సమర్చన్? -మేలు-మత్తేభశా
ర్దూలాక్రాంతినిగాని లేవవో? లగింతున్ వానినిన్ మాధవా! ॥ 86

వృ॥ వృత్తములలోనఁ బరమోత్తమపరిమళము హత్తు
కుసుమాఖ్యముల తోవియున్
జిత్త మిగురొత్త నుడినెత్తు ద్విజసత్తముల మొత్తముల
రాగముల యీవియున్
సత్తువలెసంగ నిను నెత్తుకొనిస్వారిజనుమత్తమృగరాజములఠీవియున్
గుత్తముగనుండుసనియుత్తరిరచింతుఁగృతిఁజిత్తమునకెక్కెడినె? మాధవా!

శా॥ సర్వజ్ఞుండవు సర్వశక్తులును నీస్వాధీనముల్ గుంపులై
సర్వజ్ఞానములున్ సమగ్రగతి నీసాన్నిధ్యముంబాడునం
తర్వాణీంద్రుఁడవైన నీకు రుచియౌనా? వచ్చియున్ రాక నేఁ
బర్వం జేసెడిపద్యవైఖరులు నాభావంబులున్ మాధవా!॥ 88

గేయం॥ ధ్యానమనుకొల్మినీగానమనుమేల్మినిడిదానిపయిఁదాల్మిమెయి
నూహాల౯ । సాన రుచలీనఁగాసూనములుగా ద్విజవితానములుఁగా
మృగవిధానముల్ । గా నతులవీజనల్గా నెనయ మల్చికళలీను సొగ
సైనపెనుహారమున్ । బూనికనొనర్తు నింపౌనె? ధరియించెదె?
యనూనదయజూపుపస మాధవా!॥ 89

చ॥ లలిఁగొని చూపుమేర కవలంగలవానినె చూడలేను భూ
స్థలి నిఁక విశ్వరూపునినుఁ జక్కఁగఁ గన్గొననౌనె? తోలుచూ
పుల ననుమాటలే కెపుడుఁబోరుదుఁ చూపుము నీదురూపటం
చలవికిమీరునాశ నపహాస్యుఁడనయ్యెదఁ జూడు మాధవా! 90

చ॥ ముకురములోనికొండఁ దనమూపునకెత్తుమటంచుఁ బోరుబా
లకువలెఁ గొంచెపు౯ జగముల౯ ప్రతిబింబితమా భవద్విరా
డ్వికటతరోరురూపమును బట్టయతించెడునాదుమూర్ఖవ
ర్తకమునకు౯ హసింతువె? నిరంజనభాస్వదభిజ్ఞ! మాధవా!॥ 91

శా॥ నీలావణ్యము చిత్తమోహకముగా నిండై నభోవీధి నా
లోలచ్చిత్రకళామణిప్రభ సమాలోక్యార్క్ష సన్నాహాసు
శ్రీలన్ నిత్యము విందొనర్ప మఱివేరే? విశ్వరూపంబు? మా
యాలీలన్ భ్రమఁగొంటెగాక బహురమ్యావిష్క్రియా! మాధవా!

మ॥ బహురమ్యాకృతులన్ మనోహరబహుధ్వానప్రసక్తిన్, శ్రమా
పహమందానిలపాళి రుచ్యబహుసద్వస్తుక్రమాళిన్, ముహు
ర్ముహురానందమొసంగు సేవనల మమ్మున్నిత్యమున్ సాకునీ
కహహా! మేమొకసేవఁ జేయఁగలమయ్యా! పూనినన్ మాధవా!॥ 93

ఉ॥ చేఁపినపాలు బిడ్డకిడి చెందు సుఖంబును మాత; నీవున
ట్లే పలురీతులన్ మమతలెక్కొన మాకొనరించుసేవలన్
గైకొనరించు సమ్ముదముఁ గాంతువుగాక, సుఖంబు నీకునీ
నోపినసేవఁజేయఁగల యొద్దిక మాకడనున్నె? మాధవా!॥ 94

మ॥ కరతాళంబులుఁ గంఠగానములు నాల్కన్ గైతలున్ గాళ్ళనృ
త్యరవోద్రేకముఁ గండ్లనిశ్చలితమోగాసక్తమౌ చూపు మేన్
గరి సర్వోన్ముఖవృత్తిఁ జిత్తము నినున్ గాంక్షించుచో నైనసం
బరమున్ నీవును గొంతఁగైకొనఁగరమ్మా! మేలగున్ మాధవా!॥ 95

మ॥ ఎపుడీహృత్పుటి నీదుచింతనము జేకెత్తున్ మహానందమై
యపుడే దివ్యకళాఢ్యమౌదివము తద్వ్యాపారముల్ సున్నలై
నపుడే దట్టపుఁగారుచీఁకటి వికారాదుల్ హృదిన్ మూఁగు టీ
విపరీతంబులఁ గ్రాఁగలేను హృదినీవే నిల్పవే! మాధవా! ॥ 96

చ॥ క్షణికళతాంశకాలమును సన్నిధితప్పినయే స్తధాంధణం
ధణయను ప్రమోతలన్ బహువిధంబులఁ జుట్టునుమూఁగి లౌక్యదు
ర్గుణములు పెన్నుడుల్ నెఱపి గోడునముంచ యతించు తన్నివా
రణ మతికష్టసాధ్యమగు రమ్మిట నాదుకొనంగ! మాధవా! ॥ 97

మ॥ ఉదయంబౌరవియుగ్రదీప్తులకె పాయున్ గారుచీఁకట్లు నా
మది నీనీడ యొకింతసోక నటులే మచ్చైనలేకుండ దు
ర్మదముఖ్యంబు లడంగినాశనమగున్ రాత్రిందివద్వంద్వకా
పద లేకుండ సతంబు నీస్మరణమున్ బ్రాపీఁగదే మాధవా! ॥ 98

మ॥ అదె దీప్తాకృతు లాకసంబున సహస్రానేకముల్ గుంపులై
యుదయాస్తంగతిలేనిదీప్తులఁ ద్వదీయోపాసనానందసం
పద నృత్యంబునొనర్చు పెంపు లెదుటన్ వర్తిల్లుఁగన్మూసినన్
సదయా! కన్నులవిప్పునం దదియొకాంచన్ జేయవే! మాధవా! ॥ 99

శా॥ జ్యోతిర్గోళశతంబు లాకసమునన్ జొత్తెంచి రిప్రవిప్పనన్
జేతోమోదముగాఁ జరించి తమకంబెన్ గోటిరెట్లెక్కుడౌ
నీతత్వప్రభలోనఁ జేరుటలు కంటిన్ నామనోవీధి నా
రీతిన్ నన్నునుఁ జేర్చుకోఁగదవె తండ్రీ! నీమెయిన్ మాధవా!॥100

ద్రు॥ వి॥ మధురవీక్షణమండితపావకా! మధురవిగ్రహమానితభూకళా
మధురకార్యసమర్పితమానసా! మధురభక్తిసుమప్రియ! మాధవా!॥

ద్రు॥ వి॥ కరుణ నీకడకన్నుల జారఁగా వరసుధారసవర్షము లోకమున్
బరమసౌఖ్యశుభస్థితి నిల్పెడున్ దరరథాంగగదాధర! మాధవా! ॥

ఉత్సాహ॥ స్వామి యెందు జడతలేనిభక్తి సంతతంబు నీ
నామకీర్తనమునుబాని నాదునిత్యసద్విధిన్
నీమహెుప్ప నసదుమాని నెగ్గఁగల్గు ధార్ఢ్యమున్
బూమెలన్ని యెఱుఁగఁజాలు బుద్ధినీవె! మాధవా! ॥ 103

పృధ్వి॥ అమూల్యమగు నీ కృపామయకటాక్షరోచిర్గతిన్
భ్రమాముఖహిమప్రపంచకవిపాటనం బబ్బుటన్
శమాదిసుగుణాఢ్యులై మును లెసంగి రుద్యత్ప్రభన్
నమోనమ! తరింపఁజేయుమి! యినప్రభా! మాధవా! ॥ 104

చ॥ భువననిదాన! దానవవిభుక్రధన త్వరమానమానసో
త్సవబహుమానమానితవిధానవధానకళాభిమాన! మా
నవపరిమాణమానగణనక్రమదూరగుణాసమాన! మా
నవనవభక్తిసారకలనన్ గనమానకుమయ్య! మాధవా! ॥ 105

చ॥ విని కొనియాడి పాడి సరవిన్ విరివిన్ గని పెంచి మించు సే
వనమునఁ గూడిమాడి తెగువన్ బగవర్తిలి మున్ను సన్నవా
ర్లను ఘనధీనిదానమొనరన్ దనరించుట విన్కిఁ బూన్కి నా
మనమున నిన్నె యెన్న నను మానము మానితినయ్య! మాధవా!॥

ఉ॥ పావనమైననీకృపకుఁ బాత్రుఁడనౌటకుఁ జేయఁదగ్గవే
వోవిధులున్నవంచు మనువు ల్విబుధుల్వచియింత్రు వానిచే
భావము నీపయిన్ నిలుచుభంగి పొసఁగుట లేదు నాకు రా
వే వినవే మొఱన్! బలుకవే తగుభక్తిపథంబు మాధవా! ॥ 107

ఉ॥ అబ్బురమయ్య! బీజమెదియైనను దద్గతవస్తువృద్ధికిన్
నిబ్బరమైనసూటి ధరణిన్ దగుసారమొసంగుచుంట, ని
ట్లుబ్బ నొసంగుసృష్టి సమయోచితభోజ్యముగాఁగ నిల్పునీ
ప్రబ్బుదయావిశాలతకుఁ బ్రాంజలిఁజేసెదనయ్య! మాధవా! ॥ 108

మాధవ శతక కదంబము.

ద్వితీయోపాయనము.

సుఖరాజ్యభోగరస శేముషులన్ వెగటొంపులేక నిం
డై సకలేప్సితప్రదములై యమృతాంబులఁ జిల్కు నీజగ
న్న్యాసవిలాస మెంతకనిన న్గనువిం దొనఁగూర్చుఁగానఁ గం
డ్రీ! సముదీర్ణవృత్తిఁ బ్రకటించెదఁ దత్కథ లిందు మాధవా!

ఉ॥ దుష్టులొనర్చుపీడలను దోలి సమస్తజగంబు శాంతమై
తుష్టి సుఖంబు నొందఁ దమదోర్బలధీబలశక్తిఁ గీర్తి ను
త్కృష్టతఁగాంచి మున్ జనినధీరులు నీయవతారమూర్తులే
స్పష్టమటంచు నమ్మి యిటఁబాడెదఁ దత్కథలెల్ల మాధవా! 2

ఉ॥ చీకటియుంటనే వెలుఁగు చెందెడు మిక్కిలిశోభ చేదు మున్
సోఁకుటచేతనే పెఱరుచుల్ కడుఁగమ్మఁదనంబుఁ గాంచు ట
ట్లే కుటిలాత్ములన్ సుజనలీలలు విస్తృతకీర్తినొందు నీ
యాకృతులేసు మీఁద్వితయమంచు గణించెద నిందు మాధవా! 3

ఉ॥ మాలికలన్ హసించు కృతమాలికనాఁదగు నేఁటిలోన మేల్
చాలికలై జగంబుసడి చాలఁగనంచును స్వేచ్ఛ వింతలౌ
తూలికలంబుభంగగతిఁ దూలికలంగఁగఁ గాలదేవతా
జాలములై యనేకఖగజాలము లీదుచునుండె మాధవా! 4

మ॥ అట గంగాతటసీమ శ్రీమహితయోగాభ్యాసనిర్వాసితో
త్కటనాదార్భటి మించి చంచలబహిర్ధ్యానంబులన్ ముంచి ప్ర
స్ఫుటదానందరసంబుఁ జిల్కుఘనచిన్ముద్రాసమున్నిద్రుఁడై
జటివర్యుం డొకఁ డుండుఁ దద్గతమనస్సంతోషియై మాధవా! 5

శా॥ సారంగంబోకఁ డాకమండలువులో సారంబులన్ గ్రోలఁగా
సారంగంబులు మూఁగి ఝంకృతిఁ గళాసారంబు రూపింపఁగా
సారంగంబులు డాఁగి జూటమున సంసారంబు సాగింపఁగా
సారంగుం డెఱుఁగండు యోగి తమసాసారంబునన్ మాధవా! 6

మ॥ అటు సత్యవ్రతనాముఁడై వెలయు పుణ్యాత్ముండు నిత్యంబు సం
కటసంహారు కృపామృతాంచితకటాక్షప్రాభవోదారు నె
న్నై కార్యంబుగనుండి యోగహితసంతోషంబు పెంపార నా
తటినీతీరమునందుఁ దానపరసంధ్యన్ వార్చుచో మాధవా! 7

ఉ॥ ఆజపశీలి సాంఖ్యసమయార్థవిధు ల్వచరించుచుండ నీ
రేజము లంతలో మొగిడెఁ బ్రీతిఁ దలిర్పఁగ సాగెఁ గల్వ లా
భోజహితుండు హస్తగిరిమూఁపుదెస న్దిగుచుండె మింట వి
భ్రాజితమయ్యె మోహనజపాకుసుమారుణకాంతి మాధవా! 8

ఉ॥ సారససీమలందు మధుసారసమాదృతిఁ జొక్కి మోడ్పుచే
కూరుట సందుఁ జిక్కి పలుకూరటలన్ వెలిపోకఁ దక్కి ఝం
కారత నిక్కుషట్పదవికారరవంబులు శైవపాఠ ని
స్సారితపంక్తికంఠగళచారిని నాదము లయ్యె మాధవా! 9

ఉ॥ పెద్దదియౌదివాకరుని బింబములో సగపాలు క్రుంకె మే
ల్బుద్ధి మునీంద్రుఁ డర్ఘ్యమిడుపూన్కిని దోసిటనీటి నెత్తి య
ట్లద్దెసఁ బోయఁబోన మనుజార్తవచస్సుల నందునుండి యా
పద్దశ "రక్ష! రక్ష!" యనువాక్కతిదీనతఁ దోఁచె మాధవా! 10

ఉ॥ దోయిలిపోబడిన్ మిగులఁదొందరతోడుతనాఁగి డింపి "స్వా
మీ! యిదియేరివాక్య"మని యేర్పడు వింతగగుర్పుమాటగా
నాయతి పల్కి చూచుకొన నం దొకబిత్తరిచిన్నలేతమీ
"నో యమివర్య! పాహి!" యని యూర్ధ్వముఖంబయి పల్కె మాధవా!

ఉ॥ "ఎట్టిభయంబుసోఁకె? నిను నేగతిఁగాచుట నీదుకోర్కి? యిం
పుట్టిపడన్ హొరంగుమెయి నున్నమనోజ్ఞవు నీకు నొక్కయి
క్కట్టును దోఁచెనే? పసినిగారపుకూనవు నీవు తొట్రిలన్
బుట్టినయాపదన్ దెలుపు ప్రోతు" ననెన్ జడదారి మాధవా! 12

చ॥ అనవిని మేన్నెఱుంగు చలనాప్తిఁ దళుక్కులనీన, మోడమె
చ్చినమది "నేమినేమనవిఁజేసెదనయ్య! జలంబులందుఁబు
ట్టినమొద లింతదాఁక నొకటేదినగండము కాదుకా దను
క్షణమును గండమయ్యె" నని జాలి వచించెను మీను మాధవా!

చ॥ పగిలినగ్రుడ్డనుండి వెలిఁబడ్డసహోదరులేను వేలువే
లుగఁ, బురిగట్టి తోరణములోయన, మిన్కులచాల్పునాఁగ నొ
త్తగునవరత్నసంఘటితదామములోయనఁగాఁ బ్రవాహగ
తిగ జలగర్భసీమలను దిర్గితిమంచనెమీను మాధవా! 14

మ॥ కడుసూక్ష్మంబులుమేనులౌట, మది నాఁగాము ల్వివక్షించుచో
ప్పెడయాట, స్దమిఁ దాఁకుతప్పుటలు సుంతేనెన్నఁగాలేక యే
ర్పడుకౌతూహల ముబ్బఁజేయ బురదన్ బాచిన్ శిలాగ్రంబుల
న్వెడపర్యాప్తనితిమంచుఁ బల్కె ఝష మవ్వేదాంతితో మాధవా!

చ॥ ఒకరమ లేకయిద్దరమ? యుంటిమివేలకువేలు, స్వేచ్ఛను
త్సుకతఁజరించుచోట మముఁజుట్టి గ్రసించెడుపెద్దమీలు నే
రకములతాలొ నాచులొకొ రమ్మని తత్పరితః ప్రసారతన్
వెకలులమై చరించితిమి వేడుకనంచనెమీను మాధవా! 16

ఉ॥ భూరిఝషంబు లుర్విడిని బోయెడుత్రోపుడుఁ బాటనెట్ట నా
దారి ననేకము ల్వివశతన్ విపృత్యాసములంచుజారి యా
హారములయ్యె వానికి, జలాగ్రతలంబుల సంచరింపఁగాఁ
గోర విహంగబాధ వెలుఁగొల్పెనటన్ జలగామి మాధవా! 17

ఉ॥ పైకెగురన్విహంగములబాధ జలాంతరకర్దమస్థలిన్
గైకొనఁ బెద్దమీల్మొసలికాటులుఁ దప్పవు, తీరసీమలన్
బ్రాకఁగ జాలరుల్ దటిమిపట్టుదు రిట్టిచేతఁ బ్రాణము
ల్పోకుట కెన్నినాళ్లొ? యనె, సాధుస కొరఝష మప్డు మాధవా!

చ॥ "తలఁచుకొనంగ నాకడుపు తద్దయు వ్రయ్యఁగఁబడ్డయట్లుతె
కలఁగుమనంబు నోటఁడడికన్పడ డంగిలిమూరు మేను మూ
ర్ఛల వివశత్వమూను ఋషిసత్తమ! యేమనివిన్నవింతు నా
బలగముగాథ!" యంచనియె వాలుగ తేఁగినచింత మాధవా!

ఉ॥ "వేలకొలందియట్లు ప్రభవించినమత్స్యసమాజమ్ములందఱుఁ
జాలరిచేత భూరిజలజంతుకదంబముచే విహంగమా
ళీలతచే భుజంగకులభీకరవృత్తి నడంగిరయ్యె! నా
చాలున కేన నిల్చి"తనె జాలి నలందురు మీను మాధవా! 20

చ॥ "భయపడ కేను ప్రోతు నను బాంధవు లెవ్వరు లేరు కన్నడన్
రయమున మ్రింగఁజూచు పెనురక్కసితండమె కాని, నేటికో
నియమవరా! యదృష్టగతి నీపెను ప్రాపు లభించెఁ, గొన్ని నా
ళ్లయినను నిర్భయాత్మఁ దగినాఁడ"ని నేఁ జలుచేప మాధవా! 21

ఉ॥ "పూనిక వెంటఁ బాఱి పెనుభూతమసందగు పెద్దచేప యెం
తేనలయింప నేఁడు కడతేఱెభవం బనుకొంటి నీదయన్
బ్రాణములన్నియున్ గుదుటఁబడ్డవి తల్లివితండ్రివైన నీ
వే ననుఁ బ్రోయఁ బోక భరియింపవె?" యంచనె మీను మాధవా!

ఉ॥ "నీకనులన్ గృపామృతము నింపుగఁ దోణ్కసలాడుచుంట యె
ప్డాకరుణార్ద్రదృష్టి సమయజ్ఞత నాపయిఁ బాఱె నప్డె నా
సోఁకినబాములన్నియును సుక్కుటుగాక మనంబు మేను దీ
ప్తాకృతులయ్యె నా"కనియె నాచిఱుబేడిసపిల్ల మాధవా! 23

మ॥ భవదీక్షాబలజాతనూత్నలలితప్రజ్ఞాఢ్యమై నాదుబు
ద్ధివిశేషంబు విలక్షణప్రభల సంధింపంగ నాకీయపూ
ర్వవచోవైభవము ల్లభించె, నిఁక ధైర్యంబబ్బె నో సంయమీం
ద్ర! వదాన్యోత్తమ!" యంచు సన్నతిగ నంతన్ బ్రాలె మీనాధవా!

ఉ॥ క్రమ్మఱలేచి "యల్లదె ముఖమ్ము దెసన్ శరణాగతావనా
ఢ్యమ్మగుక్షాత్రతేజము దయాకలితార్ద్రగుణంబు సందులన్
ముమ్మరమై వెలింగెడు నమో! నమ! రక్షణదక్షమైన ప్రా
పిమ్మెయిఁ బ్రాప్తమయ్యె నిఁక నేగెభయం"బనె మీను మాధవా!

ఉ॥ లౌకికచింత వీడఁ దగులం బిటఁ గ్రమ్మఱ సోఁకె నంచుఁ జీ
కాకుఁ గొసంగఁబోయెదవొ? కాదది నీసహజం బెఱింగితిన్
నాకున్ను నీకు ధాత్ర్రచనన్ సమకూరె సహానుభూతి నీ
సోకల క్రంతరాయ మనఁబోకు"మనెన్ ఝషమమ్ము మాధవా! 26

ఉ॥ ఆకృతిసొంపుఁజూచి సమయజ్ఞవచోవినయంబు నెంచి చి
త్రాకృతి నంతకంతకు మహాద్భుత మాత్మనెసంగ నిల్చి "య
ప్రాకృతమత్స్యరాజ ఋది, వచ్చె నిటుల్ ననుఁగన్నతండ్రి న
న్నీకరణిం గృతార్థత భరింపఁగ" నంచనిమాని మాధవా! 27

ఉ॥ నెట్టన గట్టిభక్తి నెద నీకునమస్కృతిఁజేసి, మీనుతోఁ
"బుట్టకమున్నె నేర్చితివొ? పుట్టియెనేర్చితొ ముద్దుమాటలం
గట్టఁగఁజాలు పల్కునుడికారము, నిష్టకు నిండుగాదె నీ
యుట్టిరుతోడిపొత్తు ఝషమా!" యనె నాశమశీలి మాధవా! 28

శా॥ అక్షీరోదధి శేషుపాన్పు పయి నొయ్యారంబుఁగా వ్రాలి నీ
కుక్షింగల్గు సమస్తభూతవితతిన్ గోపాయనం బూను నీ
కక్షయ్యంబనుచున్ గమండలువునం దారాడ్నృపీంద్రుండు తా
నిక్షేపించిన నెంతసంతసిలితో నీవాయెడన్ మాధవా! 29

ఉ॥ భక్తిఁ బ్రపత్తి నీదయకుఁ బాత్రుఁడు గాఁదగువాని మించునా
సక్తివహించి యిట్లు సరసంపు విలాసమునన్ గ్రహింతు వో
ముక్తినికేతనా! విషయమోచన! సంశ్రితరక్షణక్రియా
సక్తసుధారసప్రసరచారువిలోచన! శ్రీరమాధవా! 30

ఉ॥ అంతట సాంధ్యకృత్యముల నన్నిటిఁదీర్చి నృపర్షిచంద్రుఁ డా
ప్రాంతమునందె యున్నతనయాశ్రమమున్ దరియంగ నేగు న
ల్లంతనె మీను నీర్పుటిక నంతటనిండి వచించెఁ "దండ్రి! నా
కెంతయొ సంభవించె నిఱుకిందు, వెలార్పవె" యంచు మాధవా॥

చ॥ అదివిని యేమిచోద్యమిది యంగుళియంతది యింతలోన ని
ట్లెసఁగునె? మద్గురుండు జగదీశ్వరదివ్యవిలాస మౌర! నా
హృది ముదముబ్బసాగె" నని హెచ్చిన భక్త్యనురాగజాతగ
ద్గదిక నెలుంగు తొల్పడఁగ దాని వెలార్చి వచించు మాధవా! 32

ఉ॥ మున్నెపు డిట్టివింత కనముర్ వినముర్ ఝషరాజ! నీశరీ
రోన్నతి నాకపూర్వమయియొప్పె, విచారణఁజేసి చూడఁగా
నిన్నొకమీనమాత్రునిగ నిశ్చయమున్ భావింపరాదు గో
రోన్నతిఁగూర్ప వచ్చు భువనోదరమూర్తివిగాని మాధవా! 33

చ॥ అందముగాఁగ నర్ధశశియాకృతులై బహువర్ణకీర్ణదీ
ప్తిం దనరారు మైపొలసుతీరులు బారులుబారులై మెయిన్
గ్రందుగఁ దళుక్కులీన నినుఁ గన్గొనఁ గన్నులఁబండువయ్యెఁ జె
న్నందినచేపమిన్న" యని హస్తములన్ గొనె మౌని మాధవా! 34

ఉ॥ కమ్మనితేటనీట నొడికమ్మగు లోతువెడల్పుపాత్ర మ
త్స్యమ్మిడి తత్ప్రచారముల కద్భుతమందుచుఁ గొంతసేపు కం
దమ్ముల మూసి తావకపదమ్ము లచంచలచిత్తవీథి స్మృ
త్యమ్మునిరింప భవ్యసుఖతానుభవంబున నిల్చి మాధవా! 35

ఉ॥ ముట్టినఁ జిగ్గునో యనెడి ముగ్ధల పల్చని లేఁత తెక్కలి
ట్టట్టుఁజలింప మించిన నొయారపుతీర్గుడుబోక కెంతయున్
బట్టగు తోఁక కుంచెవలెఁ బల్మరునున్ వడుపూనియాడ నే
ర్పట్టిపడన్ జరింతు వహహాఽఝషమా!" యనెమౌని మాధవా!

ఉ॥ దైవమ! నన్నుఁగన్నదొర! తావకచిత్రచరిత్ర లోకసౌ
ఖ్యావహసత్ఫలంబగుట నాగమముల్ వచియించు స్వామి! ము
ఖ్యావసరంబు సన్నిహితమై చనుదేరఁగఁబోలు నిప్పుడీ
వే వసుధన్ జనించుపని కెత్తుటయున్నె మఖాంట మాధవా! 37

చ॥ అనుచు సమగ్రతన్ హృదయమంతయునిండిననీదు విగ్రహం
బునఁ దగులొందియున్నముని మోదుప్పఁగనుల్ వికసింపఁజేయ నెం
దును భవదీయవిగ్రహమెతోఁచె ఝషంబునుపాత్ర, నీరుఁ, దా
ననియెడు లౌక్యచింత సమయన్ జరితార్థుఁడతండు మాధవా! 38

మ॥ భువనాభిన్నవపుర్విలాసములతో భ్రూమధ్యసంసక్తదృ
ష్టివిశేషుండగు యోగిపుంగవునకున్ శ్రీమంతమైవెల్గు నీ
యవినాభావతఁ దెల్పినావుగద ధ్యానాభ్యాససంప్రాపణీ
యవిభాపుంజమ! భక్తిపుష్పమకరందావేశితా! మాధవా! 39

శా॥ ఆనీభక్తుఁడు తన్మయప్రతిభవాఁడై యెంతసే పట్లు నీ
ధ్యానాసక్తనినిల్చెనో యెఱుఁగఁ డంతన్ "దండ్రి! యీపాత్ర నా
కూనంబై మెసలంగనీయదుగదే యోహ్వాని విశ్రాంతి నేఁ
దేనిన్ జూపు" మటన్నమీనుమొఱ కెంతేత్రుళ్లెనన్ మాధవా!

శా॥ ఆదీనోక్తులు తాను కన్గొనెడి దివ్యాకారుఁడే పల్కిన
ట్లై "దేవా! యిదెవచ్చితే' ' ననుచు గాఢాలింగనోద్యుక్తుఁడై
మీఁదన్ గల్గినసీటిపాత్రమును బల్మిన్ గౌగిలించెన్ రసా
న్మాకుల్ కాంతురె భేదబుద్ధిఁ బరమాత్మా! మోక్షదా మాధవా!

చ॥ క్రమముగ విశ్వరూపమును గైకొనియున్నమునీంద్రుదృష్టి సం
యమనమునొందఁ దార్క్ష్యచరుఁడై పరమాత్మ రమావిలాసి నృ
త్యములఁ బురోగతుండయినయట్లుఁ దలంచి యొకింతదృష్టిని
ల్ప మఱలఁ బ్రాకృతప్రతిభ వాఱఁగఁ దేఱె యతండు మాధవా! 42

ఉ॥ ఆయతమైనపాత్రపయి నంతటనిండినమేనితోఁ దను
చ్ఛాయ లపూర్వదీప్తుల దెసల్ వెలింగింపఁగఁ దన్నుఁజూచున
మ్మాయజలేచరంబుఁగని "మామ్మగదే! తడవయ్యె నింకని
న్నేమెడనుంతు దీర్ఘికయిదే తగు"నంచని మౌని మాధవా! 43

ఉ॥ బట్టనుగప్పి పాత్రఁదలపైనిడుకొంచును వాపిఁజేర్చి స
ప్రమాట్టగు లోకమోహను కరంబుమెలంకువమీఱఁదీసి జే
పెట్టెడు స్వస్తివాక్తతుల భృత్యవిధేయత వెల్గ సీటిలో
నెట్టనడింపె మెత్తపయి నిల్పెడులాగున మౌని మాధవా! 44

మ॥ "జనకా! ఆశ్రమసీమ నీశుభకళాసాంగత్యముల్ కొన్నినా
ళ్లనుభూతంబులుగా నెసంగ భవదీయంబైనచిన్మూర్తికిన్
మనఉత్సాహముగాఁగ సేవలొనరింపన్ వచ్చునంచున్ ముదం
బున నుప్పొంగితి నన్నువీడిచనెదేమో యింతలో మాధవా! 45

శా॥ నాకున్ నీకు విధాతృసంకలన బాంధవ్యంబుచేకూరె నం
దోకళ్యాణగుణా! వచించితివి యౌనోయంచు నాసాసలన్
చేకుల్వాఁబ్రమోద మందితిని తండ్రీ! దాని కిట్లింతలో
నే కల్గన్ వలెనే విఘాత మహహా! నీచిత్రముల్ మాధవా! 46

శా॥ అయ్యో! పోయితెనీటిలోపలికి రావా! పైకి నీవింతలో
వెయ్యేళ్లై బుడగల్ జనించెడిని యూరిన్ మున్గినావేమొ నా
కుయ్యిన్ నీవటనాలకించెదవె? యిక్రొత్తెవ్వరోయంచు నీ
కైమ్యెబాధల స్థానికాంబుచరముల్ క్రీఁగొల్పునో మాధవా! 47

ఉ॥ రాజసమున్ దయాగుణము రాజిలు నాముఖసీమనంటి వా
తేజున రక్షణక్షమత దీపితమంటివి చేపకూన! నా
మోజులమోజుదాన! నినుఁబ్రోచుటమాఱుగఁ జేతులార నీ
యోజ నినున్ ద్యజించితి నయో! యెటులుంటివొ లోస మాధవా!

మ॥ బహుకాలంబుగ నిందులోఁ బెఱిగి ప్రాబల్యంబునున్ జేవ స
న్నహనప్రౌఢిమ స్వేచ్ఛతోఁ దిఱుగు మీనంబుల్ నినుంబట్టునో
కుహనారంభములన్ శఠించి సిలుగుల్ గోరంబులుం గూర్చునో
స్పృహలే కిందులదింపినాఁడ నిఁక నాకృత్యంబెటో? మాధవా! 49

ఉ॥ నిప్పులబాణముల్ పఱపి నీరము లింకనొనర్తునన్న నా
యప్పువు నీకసౌఖ్యమది, యయ్యొ! యెఱుంగక బుద్ధిజాడ్యతన్
ముప్పున నిన్నుడింపి యిట ముచ్చటలాడుచునుంటి నెట్టులే
త్రిప్పుల లోఁ శ్రమంపడెదో? దీనతనన్నుఁ దలంతో? మాధవా! 50

చ॥ వలవలెఁ జిక్కమట్లు పెనఁబడ్డలతాదులలోనఁ జిక్కి రా
మెలపు నెఱుంగ కందుల భ్రమించుచునుంటివొ? రాత్రివయ్యెనో
పలికి నదాటునన్ జని యపాయమునొందితొ? మళ్ళ దానియీ
నలఁ జను దేఱ నిమ్ముకనుపట్టమి? యేమొనరింతు? మాధవా! 51

ఉ॥ అంతటివాఁడవీవె శరణంచు మదంతికమందుఁ జేఱ వి
భ్రాంతియొనాక, నమ్మకముపాఱినచిత్తముతోడ నంతయో
యింతయొ సేవగాఁగ రచియింతుసహాయమటంచు నాత్మలో
సంతసమయ్యెఁగాని విరసంబగు గర్వమునొంద మాధవా! 52

ఉ॥ కౌఁగిటిలోని జవ్వని యకారణమాయ నడంగె నోటిలో
నేగు గుమంగుమన్ రుచులనీను పదార్థము జారిపోయెఁ గై
లాఁగఁగనందుచుండినఫలంబుల నేఖగమో హరించె నా
హా! గతియేమి? సర్వపరిహాస్యుఁడనైతిఁగదయ్య మాధవా! 53

ఉ॥ త్రాఁగఁగలేనిపిల్లివలె దైవమ! నాతగు పాలకుండనున్
బాగుగ బోర్లఁ దోసితిని పై నధికంబగు ఱిచ్చపాటుచే
నీగతి దుష్ప్రలాపముల నీగుచునుంటినిశన్, బ్రగల్భముల్
గాఁగఁ దలంపఁబోకు ముదకంబుల నిన్ గనవత్తు మాధవా!" 54

చ॥ అని యొకనిశ్చయంబునకు నాజడదారిమనంబు వచ్చుదాఁ
క నితరచింత సుంత పొడకట్టమి నాతఁ డెఱుంగకుండె నో
డ్డునిలఁబడ్డ మాటయె కదుర్వడి నీరము పొంగిపొంగి కా
ళ్లనెగసి జానుదఘ్నతఁ జెలంగుట నప్పుడెఱింగె మాధవా! 55

చ॥ రవచినుకైన లేదు వెలిరంగమునుండి ప్రవాహమెద్దియున్
గవిసెడుక్రంత కన్పడదు కారణమేమి? జలంబు పొంగి యి
ట్టివిధమునన్ దరంగముల డెప్పరమై తొణుకాడనంచు వె
ల్లివిరియు వింత పూన్కి ముదలింపఁగ నాయతిరాజు మాధవా! 56

చ॥ వడి మొలబంటినీట డిగి బాహులసాచుచు బోర్లపాటుగాఁ
బడుచుఁ దటంబుఁ బాదముల బాగుగఁదన్ని యుసిన్ గ్రహించి పెన్
వడి జలమధ్యసీమకుఁజనన్ దగుపూనిక నీదసాగె న
క్కడమును కేసి లోన నెమకంగఁదలంచి తపస్వి మాధవా! 57

చ॥ కరచరణప్రపాతములఁ గల్గిన సంచలనంబుచేత నా
దటిఁగల భేకమీనతతి దవ్వుగ సంభ్రమమూనిపాఱ విం
తరయముమీఱ నీదుచుఁ జనంజన నీరములోతుతగ్గి స
త్వరమగుపోక సాగమి వితర్కమునన్ మునివాళి మాధవా! 58

ఉ॥ వాపి యగాధవారిపరివర్తితమంచు నెఱుంగుదేను ఱా
ఱాపుల నిట్టసంకులము రావుటచిత్రము దానికంటె నీ
కోపున లోతుతగ్గుట కొకొండును హేతువ తోఁచకుండె నే
నేపగిదిన్ గనంగలనొ యుత్తరి బిత్తరిమీను మాధవా! 59

చ॥ చలమున మాయదారిజలచారమె దేనియుఁ గొత్తమీనురాఁ
గలఁగి ద్రుతప్రచారములఁ గంపముఁగూర్చెనొ నీటి, కిట్టులిం
దుల మెరకౌటకున్ గతముతోఁపదు దీర్ఘికయంతయున్ నిరా
కులమతితోఁ జరించి కనుఁగొందునిజం"బని వాని మాధవా! 60

చ॥ ఎడనెడఁ గాలుసేతులకు నింతటసంతటఁ సోకుమిట్ట యీ
గడఁగనుఁగోదలం పెదనుగల్గుట దానిని జుట్టివచ్చుపో
కడ ముని యీదుచో నది ప్రకంపము నొంది మునింగెలోని క
ష్టపు సుడిగుండముల్ వళులఘోర ప్రచండములయ్యె మాధవా

చ॥ మునిగిన ముక్కుకున్ జలము మ్రోతలతో నడిసీమ కుర్వడిన్
గొని ప్రవహించువేగమునకున్ జటి తట్టుకొనంగ లేమి నం
దున సుడివెంట సారెవఱెఁ దోఁప భ్రమించుచుఁ దానుమున్గె నా
మునుకనె నిస్పృహత్వమును ముంచుకొనన్ హతచేష్టమాధవా! 62

చ॥ పడపడి కొంతసేపటికి ప్రజ్ఞ క్రమంబుగ రాఁ గలంకమా
నెద నిడుమిద్ధమం చెఱుఁగ నేరని యాతనిచిత్తవీధి నే
తుద మొదలున్ బొసంగని దెదో కథ గందరగోళమై పడిం
బడి భ్రమఁ గూర్చె వేకువను వర్తిలుస్వప్నమురీతి మాధవా! 63

ఉ॥ క్రన్నన గన్నులన్ దెఱచి కన్గొన లోకము వస్తుభేదసం
పన్నతఁ దక్కి మంచుతెఱ పాఱినరీతిగఁ దోఁచెఁ బుల్గు లా
సన్నదివాముఖానిలసుజాతముదంబునఁ గూయుకూఁతలున్
జెన్నఱి నామగా జెవులఁ జేరె మునీంద్రున కప్డు మాధవా! 64

ఉ॥ ప్రాణము లైదునున్ గుదుటఁబడ్డకొలంది జటాకలాపముల్
రాణఁదొలంగి చిక్కుగ శిరంబు ముఖం బుర మంసముల్ పరి
త్రాణవిధిన్ బెనంగ మెయి దార్ఢ్యము లేమిఁ గ్రియాప్రభాదరి
ద్రాణతచే నచేతనతఁదాల్చు టెఱింగెనుమౌని మాధవా!॥ 65

మ॥ బలహీనత్వముఁ బాయ నెమ్మదిగఁ సంబాళించుకొంచున్ జటల్
దొలగన్ సర్ది ప్రవర్తితాఖిల మెదన్ దోపంగఁ జుట్టున్ గనుల్
మలయన్ ద్రిప్పి కనుంగొనన్ దెలిసె క్షేమస్థానమై యాయత
స్థలమై నీళులులేనిచోట నటులన్ దానుండుటల్ మాధవా! 66

శా॥ ఔరా! యెంతప్రమాదమయ్యెఁ! దొలిమత్స్యం బెక్కడన్ జిక్కెఁ! గా
సారం బేది? మదాశ్రమం బెచట? నిశ్శక్తిం బడన్ హేతువే
దో? రమ్యాకృతులొప్పు గచ్ఛపయి నెట్లోయున్కి? నా నానిరా
బారిన్ బిట్టు కలంచె యోజన లసంప్రాప్తస్పృహన్ మాధవా! 67

ఉ॥ గచ్చిదికాదు రంగు లొడికంబుగ దిద్దినతోలునాఁ గడున్
ముచ్చట లీనుచున్నయది బుద్ధికి శుష్కముగాక సార్ద్రమై
హెచ్చినచెన్ను మెత్తఁదన మెంతయునున్న నెసంగె నిక్కమౌ!
మచ్ఛమయానొకో? మదముమాదిరి వాసనవచ్చె మాధవా! 68

మ॥ నిజమేపో! పొలసుల్ చతుర్దశశివన్నెల వాసి శాసించు రూ
పుఁజెలంగన్ విరివిన్ మనోహరములై మున్నేఁగనుంగొన్న చి
న్నజలేచారము వృద్ధిఁగొన్నటుల భ్రాంతిన్ గొల్పఁగాసాగె నిం
తజయం బిట్టియదృష్టముర్ గలుగునా? నాకీయెడన్ మాధవా! 69

శా॥ పానీయంబులకో దినాంతపవనవ్యాసక్తినో చేరు దీ
కోనేరేను దినంబు నెప్పుడిటఁగన్గో నిట్టియాశ్చర్యమా
మేనున్ దాలిచి యింతదీర్ఘతరమౌమీనంబు సందేహమే
లా నాటక్కరిసామి నీకళలెకావా మేలుమే ల్మాధవా! 70

ఉ॥ కానిజలేచరంబు కడగండ్లఁగలంచెనో యేమొ? పైకిరా
నీనియనర్థపూర్వి యలయించెనొకో నినుఁ? గన్నుచల్లఁగా
నేనినుఁగ్రమ్మఱన్ దఱిసి నేస్తముపెంపుననేవసేయ లే
నో నను(జెందుప్రాప్త మెటులో? యనునారటమయ్యె మాధవా!71

మ॥ నినునేఁగాంచెదనం చహంకృతిని గోనెర్నీటలంఘించి యా
పెనుగర్వంబు నశింపఁ దుట్టతుది నీవేనన్నుఁగానంగ నీ
యను వై నిల్చితిఁ జెప్పుకోఁదగుర నాయార్తానసత్వంబు నీ
పెనుప్రాపుండినఁగాక మర్త్యులపనుల్ పెంపొందునే?మాధవా! 72

చ॥ నినుఁగనినంత నీరసము నీరసమైచనె నిండుచేవ మే
నున మనమందు నుత్సుకతనుంగలిగించెను తండ్రి యాజ్ఞయే
మి? నననను(గహించుకలిమిన్ సెలవి మ్మొనరించువాఁడ నే
ననుటహుళ్లిక్తి నీవయగుదయ్య! యదార్థమెఱుంగ మాధవా! 73

చ॥ అని తటసీమఁజేరి వినయంబునయంబునుఁ దోఁప మోడ్పుకే
ల్దననుదుటన్ లంగించుకొనితత్పరభక్తిఁ దదేకనిష్ఠుఁడై
కొని ముని వేచియుండఁ బలుకున్ గుహనార్షుమరాజు శర్కరన్
న్నినిచినస్వాదుసత్ఫలము నించురుచుల్ విలసిల్ల మాధవా! 74

మ॥ చవగండంబులఁబాపిఁ నాకిట గడున్ స్వాస్థ్యంబుఁ జేకూర్చినాఁ
డవు సాధూత్తమ! యాచకుండెఱుఁగువాఁడా? దాతసామర్థ్యమున్
సవరింపందగు నింకనొక్కపని కాసారంబు నాయున్కి కీ
డవునా?చూడుముచూడు మంచనియెమత్స్యం బయ్యెడన్ మాధవా!

శా॥ అయ్యో! నిక్కము! యెంతమందమతి! నౌరా! యింతమాత్రంబు నే
నియ్యో యోజనసేయలేనయితి స్వామీ! స్థానసంకోచతన్
డయ్యెంగల్గెనె! త్వద్దయాభ్యసనరూఢంబైనయోగప్రభన్
ముయ్యేటన్ నినుడింతు నాయతమటన్ మోదింతురా! మాధవా! 76

మ॥ “మునిచంద్రా! దురపిల్లఁబోకు మిపు డేఁబోవన్ గదన్ ముఖ్యమా
పనియొండున్నది సప్తమంబగుదినప్రారంభముందెప్పు డెం
దును గన్గొని మహాజలప్రళయ మెంతో క్రూరతన్ రేఁగు నీ
కను వౌనావయొకండు వచ్చు”నని మత్స్యంబేగనో మాధవా! 77

చ॥ అని చనుచున్నమత్స్యమునయందె తగుల్కొనియున్నచూడ్కి న
మ్మునికి తిరస్కృహాల్ సనియె ముం దిఁకనేమిమహాద్భుతంబు సే
యునొకో జలేచరప్రభలనున్న పరాత్పరుఁ డేనుఁ దానిఁగ
న్గొనక త్యజింపనీస్థలము కోట్లకునే ననెమౌని మాధవా! 78

మ॥ కడు వైశాల్య మెసంగుచోటను రెనన్ గాఢప్రమోదంబొ? దాఁ
గడఁకన్ ముం దొనరింపఁబోవుపనికిన్ గాఁబట్టియో మీన ము
ప్పుడు గాలిన్ బలిపాఁగోయనఁగఁ బెంపుంబొంది కన్పట్టె ము
బ్బడి ముక్కాలుగ నాయతంబగు తనువ్యాప్తిన్ బ్రభన్ మాధవా!

ఉ॥ ఆయత తాళదీర్ఘమయి యప్పుడ తోఁచెను ముట్టెమీద ము
న్వాయినెసంగు నాయుధమువంటి దృఢంబగుకోఱయొండు మే
లై యిఱువంక వంకకొన నంచితమా విలువంపురీతి నిం
డై యమరెన్ బలప్రథితమౌ పెనువాలము గీవి మాధవా! 80

చ॥ అది తిమియో తిమింగిలమొ ? అట్టిదియిట్టిదినాఁగ శక్యమే ?
యెదిరి తిమింగిలంగిలము లేనియు రావెఱపూని మూలలం
దొదిగెడు దానిధాటి కెదురొడ్డెడుసత్వము కానరాదు ప
న్నిదమున కైన నట్టిపెనునీరధిలోపలనైన మాధవా! 81

చ॥ తెరచిననోటి కట్టిపెనుదీవులు నుంద్రములంత లన్న నా
విరివి యొకింతయర్థమగు వీకున నీరముతోడ నోటిలోఁ
జొరినతిమింగిలంబు లతిచోద్యముగా సెలవుల్ త్యజించి యు
ప్పరమున కేగెడిన్ వెడలఁబాఱెడునీరముతోడ మాధవా! 82

ఉ॥ చెంపలనున్నరంధ్రములఁ జిమ్మఁ బయస్సులతోడ జంతువుల్
ముంపునఁ దీవ్రమహానుసిని బోయి వియత్తలమందు రిక్కలన్
బెంపఱడాగఁగావలయు భీతిలి కానియెడన్ జలంబుపెన్
దుంపురులన్ గనంబడవె తోయముజల్లుగ్రాల మాధవా! 83

ఉ॥ చిమ్మనక్రోవులో యనఁగఁ జెంతలరంధ్రము లుప్పరంబుపైఁ
జిమ్మినవారి తుంపురులఁజిల్లక మింటికిమంటి కాపుకం
బమ్ములపోల్కి లావులప్రభల్ వెలయన్ విలసిల్లుఁగొంతసే
పమ్మెయిఁ బైన వారిదములై యుదకంబుల గ్రాలు మాధవా! 84

ఉ॥ మింటికిఁబాఱునీరములు మేఘపథంబును దాఁటిపోయి యా
వెంట ఘనీభవింపఁ బృథివిన్ బవనాహతి వర్షరూపమై
జంటలుజంటలై పడిన క్షారవిమిశ్రితమీనఖండముల్
పంటపొలంబులై తనరెఁ బత్తుల కవ్వలభూమి మాధవా! 85

ఉ॥ వారి యవారితంబ బటులుపాఱురొదన్ భువనంబుఘూర్ణిలెన్
బోరనమూర్ఛిలెన్ దెలివిపోవుట జీవములెల్ల మేఘసం
చారము మింటఁ దోరమయిసాగెఁ దదుద్గతవాయుసంహతిన్
దీఱునొకో జగంబు లగతిన్ బడి నేఁ డనిపించె మాధవా! 86

ఉ॥ వేడుక వాల మింతఝుళిపించినఁ గొండలవంటిరూపులన్
దోడన వారిఖండములు ద్యోపథచక్రమణంబొనర్చి వే
దాడుల ధారలై కురియుఁ దజ్జలపాతవిశేషతీవ్రతన్
బాడయి లంక లంబునిధిపంకములోఁ గలియంగ మాధవా! 87

ఉ॥ అంబుధిలోమునింగి తనయాటల "హూ" మ్మనుమాత్ర వారి యు
గ్రంబుగఁబొంగి కొండలనఁగాఁ దనమట్టముమీఱిలేచు, నీ
రంబుల నున్న బాడబము రౌద్రత రేఁగినచందమౌచు, నా
యంబుచరంబురోష మెగయన్ మఱియెట్లగునొక్కొ? మాధవా!

ఉ॥ అచ్చట సోమకుండు సలిలాంతరనిర్మితసౌధపాళి సౌ
ఖ్యోచ్చదశన్ జెలంగుచు నయోగ్యతమీఱ విరించియొద్దఁదా
మ్రుచ్చిలికొన్న వేదములు ముచ్చటదీఱఁ బఠింపఁ గౌతుకం
బెచ్చుటఁ దత్క్రియాచరణ మేడ్తెరఁగూర్చవొడంగె మాధవా! 98

శా॥ ఆలో వేగరు లా ర్రిమోఁ దటిసి జోహార్బల్కి దేవా ! యెవం
డేలోకంబున విన్నకన్నయదిగా దీనాఁటివిడ్డూర మా
భీలప్రౌఢిఁ జనించె సప్తజలధుల్ వేగంబ సప్తాద్రులన్
దూలప్రక్రియఁ బెల్లగించు తెఱఁగై త్రోపాడునాన్ మాధవా ! 90

చ॥ జలధులకున్ గులాద్రులకుఁ జాలఁజెలంగెడి యంతరంబు మీ
కలతఁద్యజించి యెద్ది యెటఁగాంచితి రయ్యది యున్నయట్లుఁగాఁ
బలుకుఁ డటన్న సోమకునిబంటులు ప్రాంజలులై మహేంద్ర! యే
పలుకులఁదెల్పఁగాఁగలము వర్తిలు ఘోర మటంచు మాధవా ! 91

ఉ॥ ఆరుదినంబులయ్యె నొకయంబుచరంబు హిమాద్రిమించు వి
స్తారవపుర్విలాసమునుదాల్చి విహారమొనర్పసాగె ము
న్నీరమునందు దూరమున నిల్చి భయంపడి పాఱుఁగాని వా
శ్చారములెట్టివే నెదురఁజాల వటంచనిరప్డు మాధవా ! 92

ఉ॥ "నీలిగి యావులించినను నిక్కముగాఁగఁ గులాద్రులేటికిన్
జాలినయంతనోరు, పెలుచన్ జెనువాలము సంచలించునా
భీలతకున్ వసుంధరయు విశ్వములోనిగ్రహంబు లల్లక
ల్లోలమునొందున ట్లతిబలుండు గ్రమించు" ననంగ మాధవా ! 93

చ॥ తఱిమెడుదానిధాటికి యదాయదలై తగుఁగాదునాఁక పల్
దెఱఁగులఁ బాఱుమీలు జలధిన్విడి మీదికి దూఁకుచుండు నా
తెఱఁ గనలాచలప్రళయదీప్తి ద్రవీకృతభూరిలోహముల్
తఱుచయి రేఁగుభాతి భయదక్రియఁ గన్పడు"నన్న మాధవా ! 94

మ॥ "అదియేచిత్రమొ దైత్యదానవరహస్యావాసముల్ ప్రౌఢిమీ
రుదటిన్మాత్రమె సంచరించునది తద్రోషంబు నోపంగ లే
క దెసల్పట్టిరి పోటుబంట్లయిన రక్షశ్శ్రేష్ఠు లోసామి ! యీ
యుదధిన్నిల్చిన దీపురంబె యిట కెడ్డోవచ్చు"నాన్ మాధవా ! 95

ఉ॥ తొందర లేదు పోండు సయిదోడులఁగూర్పుడు బందుకట్లసం
దందు సమర్థరీతి వివిధాస్త్రసమేతముగాఁగ మేలుసి
బ్బందుల నిల్పుఁ డీపెలను బాకుల లంగరుపట్లు లేటియు
బ్బందియు రానియట్లు పడవల్ సమకూర్పు"డటంచు మాధవా! 96

చ॥ "విసురుడుకోలలుఁ గొఱత్రవేట్లు బరుల్ కొఱముట్లుఁ బన్నియు
న్నసకలయుద్ధనౌకల రణస్థిరతన్ హవణించి సిద్ధమై
యెసఁగుఁడు నేనిదే తగినయేడ్తెర వచ్చెద చూత మెంతఁగాఁ
బసగలదో జలేచరము వైళమపోం"డని పల్కె మాధవా! 97

ఉ॥ ముదలగ్రహించి దానవచమూపతులందఱు ధైర్యసాహసో
న్మదులు ప్రసిద్ధనౌకల నమందగతిన్ దెఱలించి వారిధిన్
బహులుశతంబులై తనరఁ బన్నిరివ్యూహము లంతసోమకుం
డుఁ దఱలివచ్చె వేట యదనుంగని సాగెడికోర్కె మాధవా! 98

శా॥ ఆనాఁ డద్దమరేయి సద్దణిని రాజర్షిప్రధానుండు యో
గానందాబ్ధితరంగడోలికల నుయ్యాలూగుచుండన్ మునీం
ద్రానేకాకలితంబుఁ జోదితమునై యచ్చోటి కేతెంచె హం
సీనృత్యంబుల గొప్పనావ సుతనుశ్రీలొప్పగా మాధవా! 99

వృ॥ ఓడపైకి రావోయి! రాడృషీ!.
నేఁడు వార్ధి హవణించిపొంగెడున్
జూడు మేఘములు చుట్టి మింటిపై
గూడుఁగట్టె ననుకూయి మాధవా! 100

చ॥ చెవులఁబడంగ దానికి విశేషముగాఁ గనిపెట్టియున్న యో
గివరుఁడు కన్నులన్ దెఱిచి కిల్బిషహారుల సర్వయోగిక
ప్రవరుల గౌతమాత్రిముఖభవ్యయతీంద్రులఁ గాంచి మించును
త్సవమున మ్రొక్కి యెక్కె గతసంభ్రమతన్ గలమందుమా॥

గీ॥ ఆరేయి వేఁగునెడ క్షీరాబ్ధిభంగముల హోరంతకంతకును దోరమై
ఘోరానిలంబు లతిచారాప్తిఁ ద్రోపులిడ సారాంబుదంబులిలధారలై
నీరమ్ములన్ గురియ దీరంబుపొర్లఁబడిఁ వారాకరంబెగసి యూరులన్
బూరించెఁ జెట్టులవిదారించె గట్లపయిఁ బేరెంబువాఱెవడి మాధవా

వృ॥ చిమ్మచీఁకటి ఘెళ్ళఘార్భటి జెదరు మెఱుపులు పొదలఁగన్
గ్రమ్మువారిధి కాఱుశీతము గదురయుదుటునఁ జెలఁగుటన్
బమ్మెరన్బడుభూమి కొండలపయిపథములను వదలి నీ
రమ్ముముంచె సమస్తమున్రుచిరము వెఱుగుగతి మాధవా! 103

ఉ॥ కాదన కోహటించుతమకంబునఁ బన్నిన సోమకేంద్రునా
కాదళమెల్ల యుప్పెనఁ జికాకయి యొండొరుఁదాఁకి రాళ్లపై
భేదిలి యాయుధంబులును పీరనికాయముతోడ వార్ధిలో
నేదెఁ బ్రవాతవేగమున నింతయుఁ దిక్కుకయుండ మాధవా! 104

ఉ॥ కోరలుచన్నపాముపలెఁ గొండొకయోజనఁదక్కు సోమ
కుం డారజనీసమానగిపమందు దెసల్గనరామి మాయచేఁ
దోరపువెల్గుఁగూర్పఁ నటదోఁచె మహోర్మపరాజు పోరిఁకన్
దీరదటంచు మత్స్యముగతిన్ దనువూని యతం డుమాధవా! 105

చ॥ కలియఁబడంగ “నోరి! తమకంబున వేదచతుష్టయంబుఁ ము
చ్చిలుటనుకొంటివో బ్రతుకుచింతయెయున్న జితోస్మియంచు నా
తొలిపలుకుంగముల్ వినతితోడుత వేధకొసంగుకానిచో
నిలువుముదిట్టవై యడఁతు నిన్నిపుడంటివి కాదె మాధవా! ॥ 106

చ। మునుపె ప్రచండవాతమున మ్రోతలరేఁగుసముద్ర మింకనుఁ
ఘనపథమంట గెల్పుతమకంబులఁ బోరిననెన్క నానిజీ
వనమును జీవనంబునకు వ్యాసమొనర్చి తదీయగు ప్తవే
దనికరముఁ మునీంద్రులకుఁ దాల్మినొసంగితిగాదె మాధవా॥ 107

మ॥ ఇదిపౌరాణికగాథ మత్స్యమునకానే యిట్లుకావించు టు
త్తద్విదైత్యుల్ దివిజుల్ శఠించుట జలాంతర్గాములౌనావలన్
గదనంబున్ బొనరింప నీవటఁబనిగ్గల్పించుకొంచేగి యు
న్మదదైత్యాంత మొనర్చితంద్రుడు నిజమేమార్గంబొకో మాధవా! 10

శ్రీ మాధవశతక కదంబము.

తృతీయోపాయనము.

ప్రతిపద్య ప్రత్యేక రాగగర్భిత చౌషష్టికము.

ల సమృద్ధమై బహుళసేవకసంభరణైకదక్షమై
క్రాలుధరాపురంధ్రి సురకల్పతరుప్రథమించి సాక నా
మేలునఁ దృప్తినొంద కపమృత్యువుఁ గోరినయట్లు పెక్కుచం
దాల శఠింత్రు దుర్జనులు తద్దయుమూర్ఖతఁజిక్కి మాధవా! 1

ఉ॥ హృద్యవసంతకాలమధురీకృతకౌసుమగంధపూర్ణ స
మద్యుతగంధవాహబహుమానితకేకిపికాదిరావగా
ద్గద్యముతోఁప నీ భజనఁ గల్పనఁ జేసెదఁ జిత్తగింపు మీ
పద్య మొకొక్కరాగమున వర్తిలు భక్తిరసంబు మాధవా! 2

ఉ॥ కన్నడఁ జేయుదేల? కడగండ్లనలంపరి తేఱలేక భూ
మి న్నరు లంతకంతకు భ్రమించుచు దుష్కృతు లాచరింపఁగా?
సన్నపుచెట్టె వంగనిది శక్యమె మ్రానగునాఁడువంప? నీ
పున్నెము తేఁపుతేఁపనుచుఁ బ్రొద్దులఁ బుచ్చక గమ్ము మాధవా।

మ॥ సురటీ బ్రాంది యటం చనేకవిధవస్తుద్రావకంబు ల్వసుం
ధరఁ గల్పించితివేల? కామముఖవిన్యాసంబులే మూఢులా
నరుల న్మత్తున ముంచుచుండఁ గనవే నాస్వామి ? గోర్చుట్లుపై
భరమా రోకఁటిపోటు చందమగుచు స్వర్తిల్లెడి న్మాధవా! 4

చ॥ బహుళరుచు ల్వెలార్చునొకపాకపుటుండకుఁ జీమలట్లు నీ
గృహమున నున్నగోళముల గిల్లుచునుంటిమి గ్రాసవాంఛ; స
న్నహానముమీఱి నెంతదినిన స్దఱుగొందనిసత్సమృద్ధిఁ ద
ద్విహారణమిచ్చు నీదయకు విస్మయమయ్యెడు శ్రీరమాధవా!

ఉ॥ అక్రమము ల్హరింప సుజనావళిఁ గావఁ బరాక్రమంబు ని
ర్వక్రకృపార్ద్రదృష్టియును వర్తిల నిందిరఁ గూడి తార్క్ష్యుపైఁ
జక్రము శంఖము న్గదయు శార్ఙ్గముఁ జేతులఁ దాల్చి నాదనా
మక్రియ నెంచఁ దోఁచు పరమప్రభు నిన్నుఁ దలంతు మాధవా! 6

మ॥ త్రిజగన్మోహనమై కృపానిలయమై తేజోదురీక్ష్యంబునై
భజనీయంబయి దుష్టశిక్షణకళాప్రౌఢంబునై సర్వతో
విజయాఢ్యంబయి సర్వశక్తిమయమై వెల్గొందు నీ యాకృతి
న్నిజమౌ భక్తి స్మరింతు లోపముల మన్నింపంగదే మాధవా! 7

శా॥ తోడీవేయని నమ్మి సర్వమును నీతోఁ జెప్పఁగాఁ బూనితి
న్నేఁడీపృథ్వి నిఁకొక్కఁ డెవ్వఁడు మొఱాలింపంగ రక్షింప నా
వాఁడంచు న్ననుఁ గన్నవాఁడనుచు సంబంధంబుఁ గల్పించి ని
న్వేడ న్బాడఁగ నిచ్చకంబనక రావే సత్కృప న్మాధవా! 8

ఉ॥ మాటకుమాటకు న్మధురిమ న్గుఱిపించు త్వదంకితంబులౌ
పాటలఁ దాళము ల్బహుళభంగుల మద్దెలధింధిమిధ్వను
ల్పాటిలఁ జొక్కి మూయుకనుల న్హృదిఁ దోఁచెడు నీవిలాసమౌ
నాటకు రంజిలె న్మన సనంతజగన్నటనాఢ్య! మాధవా! 9

మ॥ కవయ న్మూఁగెడు పైత్యరోగముల కాంతు న్గొల్పు నానందభై
రవి యల్లే మనసెల్లముంచుకొను విభ్రాంతు ల్భవన్నామసం
స్తవమౌన న్గనునంచు నమ్మి దినము న్గావింతు నీపూజల
న్భవదవ్యాజకృపాకటాక్షతతి నింప న్రాఁగదే మాధవా! 10

మ॥ అరచేగుప్తిని ద్రవ్యము న్నిలవసేయ న్లోభులై యొండ్లకీ
యరు తాము న్భుజియింప రంత్యమునఁ దోడై వచ్చునే యీనిధు
ల్ధరఁ దాఁ జేసిన పుణ్యలేశమునఁ గాదా భావిసౌఖ్యంబు చే
కురు! మా నేరమి నోర్చి దిద్దఁగదె వైకుంఠాధిపా! మాధవా! 11

శా॥ కళ్యాణి న్వరలక్ష్మి నాత్మహృదయాగ్రస్థాయిని న్జేసి సా
కల్యశ్రీసుఖసంపదాప్తిని జగత్కళ్యాణము ల్కూర్చువా
త్సల్యం బేమని సన్నుతింతు జగదీశా! భక్తిమచ్చిత్తనై
ర్మల్యంబుం దయసేయుమయ్య కరుణాన్మాకెప్పుడు న్మాధవా! 12

చ॥ మలహారమై విభూతిమయమై ఘనశాశ్వతసౌఖ్యదానవృ
త్తులఁ గడుదక్షమై జగతిఁ దోఁచుభవత్కరుణారసార్ద్రదృ
ష్టులకు జోహారులయ్య! యెపుడు న్నమము నిడయపోలి ప్రోచునీ
లలితతరానురాగబహుళప్రభకు న్నతులిత్తు మాధవా! 13

చ॥ కలఁకలుదేఱుచిత్తమున గాఢతరంబగుభక్తి నుక్తి జో
బ్బిలహరి! పాపనిర్హరణవీర్య! సమస్తసుఖప్రదానకో
మలహృదయాంతరంగ! యని మాటికి గానమొనర్తు నీయశో
విలసనము ల్ప్రపంచబహువీథుల కెక్కిచరింప మాధవా! 14

శా॥ బంధన్యాసివినీవ భాస్కరకరప్రధ్వస్తనీహారమ
ట్లంధత్వంబిడు సర్వబంధముల మాయంజేయుఁ ద్వత్పాదసం
బంధంబౌవరభక్తి, దివ్యనటన న్వర్తించు నీభావస
ద్గంధామోదమెకాదె మాచెఱల రక్షల్కొల్పుట ల్మాధవా! 15

శా॥ 'ఆపద్బాంధవ! సంశ్రితావనదయావ్యాపార!' యం చెందరో
భూపాలాగ్రణులే వినమ్రులగుచు న్బూజింత్రు నిన్నెప్పు డా
శాపానుగ్రహదక్షులైన మునులున్నాసమోక్తి నిన్నెంతు; రా
శాపాశోపహతస్వభావులరు హెచ్చా! మాదృశు ల్మాధవా! 16

చ॥ గజముల మధ్యమావతికిఁ గష్టముకల్గునె? లెక్కకెన్నఁడా
ప్రజలమటంచు రా భయమువాటెనె నీహృదయంబునందు? వె
న్నుఁజఱచి యెట్టివారల ననుగ్రహదృష్టి భయంబుఁదీర్చునీ
కు జడుప! నమ్మఁజాలఁ గనుఁగోదయసేయఁగదయ్య! మాధవా

ఉ॥ ప్రౌఢవరాళి ఫుల్లమకరందసమన్వితపంకజంబుల
న్గాఢతరాభిలాష నెమకన్జనువైఖరి భక్తిగంధసం
రూఢశ్రితాంతరంగజలరుట్తతిఁ బర్వులువాఱు దీవట
న్బాఢమనీషు లెన్నుకొనువార్తల నమ్మి నుతింతు మాధవా! 18

శా॥ కాలం బేగడపంగఁజాలుదునె నీకారుణ్యమే లేనిచో
నీలీల న్సుఖవృద్ధి సంతతముదంచీయంగ? నోయయ్య! నీ
జాలప్రాభవమో? మదీయజడతాసంప్రాప్తమో లౌక్య వా
ర్తాలగ్నంబగుబుద్ధిచే మఱతు నీతత్త్వంబు నోమాధవా! 19

ఉ॥ రోయకమాఱు గుప్పలకుఁ గ్రోధములన్నినియంగఁబోక స
త్త్యాయతమా కృపాగరిమ నారయుచుండెదు చంటిబిడ్డపై
మాయికిఁ గల్గుప్రేమ పయిమాటసుమీ భవదీయప్రేమ! నీ
కేయొక మాఱుసేఁత రచియింపఁగలేముగదయ్య! మాధవా! 20

చ॥ మునుకొని శంకరాభరణముల్కడుఁబూన్కినొనర్చి గుష్టవ
ర్తనులనడంచి లోకముహితంబొనఁగూర్చెద వెంతప్రేమయో
మనమున నీకుమాపయి! శ్రమంబొకటెంచవు చక్కనయ్య! ని
న్ననుకొననైనఁ జాల మహహా! కృతివిస్మరణంబు మాధవా! 21

మ॥ కనకాంభోజముల న్మణులొప్పిదివి శృంగారంబురంగారఁ జె
క్కినహారంబు మనంబునన్దలఁచి యాత్రేకవ న్నిను న్మానసా
క్షినిరీక్షించి శరీరమందుఁ బులకల్చెన్నొందె యోగ్యంబటం
చును నీకంఠమలంకరింతుఁ గళతేజుల్పొల్వ నోమాధవా! 22

శా॥ పాలన్ద్రావెదొ! పాదమున్దెనదవో! పన్నుండెదో! యాటల
న్నేలంబోయెదొ మల్లరంగములకున్దేకించెదో! బిడ్డల
న్నాలింతో! మగలీలలన్మనఁగదో! నాతండ్రి! లోకంబన
న్నేళీరంగమనీకుఁ బాలువలభు ల్నికీరితు ల్మాధవా! 23

ఉ॥ సారవిహీనసంసరణసాగరసన్నుతి శక్తిమాయ సా
వేరికినైన మోక్షమగు టెంతయు నిక్కము; మెత్తుబడ్డపు
ట్లోరగిలంగఁ దక్కినవి యూఱక ముక్కలఁగాళ్ళఁదన్ని చే
కూరుచు నారకప్రబలఘోరపరంపరలెల్ల మాధవా! 24

ఉ॥ వేకువయందుఁ బ్రాహ్ణమున వీలగుచుం గుతుపంబులందు నెం
దాఁకలిఁదీర్చు హోయినిడిదాహమడంచెదు తావకీనసు
శ్లోకమునాకు, కాఫిఁగొని లోకము మించుచలాకినొందు న
ట్లోకమలాపతీ! హృది మహోత్సుకతన్వెలయింపు మాధవా! 25

ఉ॥ లోకముఖారిరంసువులలోఁ గడునిట్టవుగాంగఁదోఁచు ని
వీకడలేనిసృష్టి నెసఁగించుచునుండుట; నింతచాలెగా
కేకళలబ్బు సంతతుల? కింతటనంతటునైనఁ దృష్టి నీ
కే కనుపట్టుచున్న నిఁక నెవ్వతె నేమనవచ్చు? మాధవా! 26

శా॥ ఆభోగీంద్రముపైనవ్రాలి గళమం దంసంబున న్మోన నే
శోభాపాదక మొక్కొ వానినె తమిన్జుట్టించుకొన్నాఁడ వా
లాభాలాభవివేక మేమెఱుఁగ మోలావణ్యసీమా! శ్రితు
ల్లాభీతిల్లుటకొక్కొ? సోదరులకు న్నాఱాపులే? మాధవా! 27

ఉ॥ ఆశ్రితచక్రవాకహృదయజ్ఞ! మనోహర భానురూప! నీ
యాశ్రమముల్గదా దివి ననంతమమేయమునైన సంఖ్యతోఁ
బ్రశ్రితరూఢిఁ దేలెడి ప్రపంచము? లన్నిఁటి నిట్లుసాక నీ
కేశ్రమసోఁకదే? కిటుక దేమి వచింపవెమాకు మాధవా! 28

ఉ॥ అధ్వగులై త్వదాశ్రితు లహర్నిశలు న్నినుఁబాడిపాడి హం
సధ్వని నాలకింపఁ గడుమక్కువ యోగసమాధిఁబూని రో
యధ్వరరూప! మానసమునందయిన న్వెలయింపవయ్య! యా
సాధ్వభిలాషతీఱ సరసంబగువాగమృతంబు మాధవా! 29

ఉ॥ నీదర్బారున మంత్రులెవ్వరో? ప్రధానిత్వంబునం దెవ్వరో?
జోదు లైన్యపతు ల్పటాలములును న్సారాళి యెవ్వారలో
యేదిక్కీమనో నీసురచ్ఛ? విషయం బేదో మహాచర్చకు
న్మాదైన్యంబునడంప నెవ్వరినిబంపంబూనెదో? మాధవా? 30

చ॥ నిరతము లోకసంభరణనిష్ఠల లోలతనుండునీవు ని
ష్ఠురతపమూనుమానవులఁ జూచిన సిగ్గిలుదేమి? కానిచో
గురుతరవిఘ్నము ల్మొదటఁ గొల్పఁగ నేటికి? చేతఁగాక వి
న్నబఱగున లొంగనేలతుది? పాశహనామ! వదాన్య! మాధవా! 31

ఉ॥ చేకొనియారభించినది చేయక మూలల ముక్కుమూసి యే
లాకొఱమాలఁ? గార్యఫలమం దభిలాషఁ ద్యజించి మీవిధం
గైకొన మేలటంచుఁ దొలిఁ గల్పనఁజేసెదెవిఘ్న? మాగక
ల్లై కడుదీఱనిల్చినఁ గడిందిదయ న్వరమిత్తె? మాధవా!॥ 32

ఉ॥ రాగమె ముక్తిదారి జనరంజని నికలరూపుఁజూపువి
ద్యాగతి, సర్వసౌఖ్యపరమావధి, యెట్లన? గానవిద్యలో
రాగము, లోకవృత్తినను రాగమెగాక సరాగ మైహికా
ముష్మికభోగముల న్సరాగ మభియోగపరాగముభక్తి మాధవా! 33

శా॥ దేశాక్షీణజనానురాగముల నెందే మక్కువన్జిక్కి స
ర్వేశా! నాస్థితి విస్మరించెదవొ? తండ్రీ! నీవె యిట్లేమఱ
న్నాశాబద్ధుఁడనైననాకు లభియింపంబోవునే ముక్తి నా
యాశాంకూరము వృద్ధినొంది ఫలమీయన్నాగునే! మాధవా! 34

ఉ॥పున్నాగంబుల దండలల్లుకొని నిన్బూజింతునో? కేళిమై
పున్నాగంబుల నిన్నునిల్పి దెసలంబోనిచ్చి యాడింతునో?
పున్నాగోరుదళాక్ష! యంచు దినముం బూజించి కీర్తింతునో?
పున్నాగప్రభువర్య! నీకయినయింపు న్దెల్పవే! మాధవా!॥ 35

శా॥ చేరంబాఱి "ప్రసీదమే భువనవాసీ! సత్కృపారాశి!" య
న్వారి న్ఘోరములెల్లఁబాపి కరుణ న్బాలింతువో దేవగాం
ధారేయు ల్సమకూర్చు కష్టముల కంతంబు న్ప్రసాదించి యీ
వే రాజ్యంబు సుఖంబుఁ బాండవుల కోయీ? పూర్వమో మాధవా!

ఉ॥ ఝుంకారధ్వనితోడ బంభరము లబ్జస్వాదుమద్యంబు నా
తంకంబు ల్గొన కారగించుక్రియ స్వాతంత్ర్యంబు నిండార స
యోంకారధ్వనితోడవచ్చి శ్రితభక్త్యుత్ఫుల్లచిత్తాబ్జపీ
రాంకస్వైరవిహార మూనఁగదె స్వాస్థ్యప్రశాంతితో మాధవా! 37

శా॥ ఆ సావేరిడియంగఁబోక సెలలేయన్నాగు హృద్భూభిని న
న్నోనసారు ల్మొదలంటఁబోయెనని యేనూహించిన న్జిక్కకే
మోసుల్వాఱుచు జేకులెత్తుకొని యుబ్బున్జూపుఁ దండ్రీ! తదా
యాసం బెట్టుకథావశేషమగునయ్యా! తెల్పుమో మాధవా! 38

శా॥ శాతఘ్నిస్వన మిచ్చగించెదవొ? ఝుంఝూటీధ్వని న్మెత్తువో
కొక్కో? తీర్థాధిపుహోరుఁ గోరుకొను దొక్కో? విశ్వరూపంబుచే
నేత్రద్రోదసినిండునీకుఁ దగులానే భృంగరాణ్ముఖ్య సం
జాతోక్తు ల్వినుఁదేర్పఁజాలుస్వరవిస్తారం బెదో? మాధవా! 39

ఉ॥ గాళిక భావిసూచనను గల్పనఁజేసితి మానవుండు నీ
పాళిమునందు మేటియగువాఁ డయిన తృణమందు వచ్చు నే
ష్ఠాళెముఁ బోల్పలేఁ డిదియె పో భవదుజ్జ్వలసృష్టిరీతి, యే
తాళము ఘొట్టిరాగమొ? ప్రతారణముల్తగునయ్య! మాధవా। 40

శా॥ ఔదార్యంబున కున్కిపట్టయిననీహార్యత్నుపత్నుంబున
న్జేదోడై చు వసించుమాజనని శ్రీసింహాద్రిమధ్యాదయా
ప్రాదుర్భూతవిశేషసంపదలు భూభాగంబుల న్నిండుటం
గాదే మాకుఁ గొఱంతలేని సుఖము ల్కామప్రదా! మాధవా! 41

శా॥ ఆవాచస్పతికైన నీబహుళమాయాసర్గము ల్తేటగా
భావింప న్వచియింపలేఁడనినఁ దత్ప్రస్తావము ల్మాకెట? సృ
ష్టివైచిత్ర్యములం దనంతకళల న్శృంగారముల్చిల్క నీ
వీవు ల్కాంచి ముదంబుపెల్లెగయుతుష్టి న్గాల్చెద న్మాధవా! 42

చ॥ భవదభిమాన మిం దమృతవాహినిగాఁ బ్రవహింపఁగాదె మా
నవహృదయావివేకకలనాజనితాఖిలచిత్తఘాతము
ల్పవరణఁజెంది నూత్నజవసత్వముల న్వికసించుచుండు ను
త్సవములఁ దద్భవంబులు విశాలదయాహృదయాఢ్య! మాధవా !

చ॥ అన యిటు లంత మిం దనుటకందక పాఱెడుకాల తీవ్రవా
హిని నడిసీమ నీకు క్షణమేనియుఁగాని యొకింతలోనె పు
ట్టి నెగడి తీఱువారలు కడిందిముదంబిడుసృష్టిఁ దుష్టిమైఁ
దనియక దాని మాయయనితారుట దుర్గతిగాదె మాధవా! 44

చ॥ అమృతతరంగిణు ల్భవదపాంగముల న్జనియించి స్వప్రవా
హముల ననంతలోకనిచయంబులపైఁ బరగించి నేత్రప
ర్వములుగ సర్వసౌఖ్యపరిపక్వదశాఢ్యులఁగా నొనర్చు నా
ర! మిగులు దీనికంటె నితరంబులఁగల్గునె మాకు మాధవా! 45

ఉ॥ పుట్టుటదేనికో? తఱలిపోవుటదేనికొ? తత్ప్రసంగము
ల్పట్టవుమాకు నిత్యసుఖవర్ధక సృష్టికళావిచిత్రము
ల్గట్టిముదంబుఁగూర్చి తమకంబుల తేఁపుచునుండఁ జిన్మయి
న్నట్టువఁజూపునీప్రకృతిన ర్తన మేల్తగుతోట మాధవా! 46

మ॥ ఇవసంఛాదన దీర్ఘరాత్రివశమై యెన్నాళ్ళకెన్నాళ్ళకో
రవితోఁపస్గలదేశమధ్యమునఁ దదృవ్యత్వము న్జూడకే
రవిలోమచ్చల దుర్భిణిన్బఱపి పాఱజ్జూచువాఁడట్టు లు
త్సవకృత్సృష్టిని వీడి భోగి పరచింతన్ముక్కునే? మాధవా! 47

మ॥ బహుపంథల్కలవండు) నిన్నుఁగలియ న్భావింప నా కొక్కటే
స్పృహఁగన్పట్టు ననన్యమైన హృదయోద్వేగంబు తత్ప్రాప్తి ని
స్పృహనో! భక్తినొ! వైరవృత్తినొ! మఱింకేద్దానొ నైనసే
మి? హృషీకేశ! సమస్తభావవిపులోర్మిడోలితా! మాధవా! 48

మ॥ పులుగుల్పేయుకలస్వనంబులకు నంభోరాశిసంభూత సం
కులకోలాహలనిస్వనంబుల కనుంగుంబిడ్డల ద్గోంచు ని
ర్మలినావ్యక్తకళాకలాపములకు న్మందానిలప్రాప్తకో
మలరావంబుల కన్యము ల్సుఖసమాంశ న్నిండునే? మాధవా! 49

మ॥ కలహంసేంద్రియసౌఖ్య మీఁగలుగు నీకమ్రత్వసంపూర్ణస్పృ
ష్టుల నానందముఁగూర్చు నాయవయవస్తోమంబు లున్నప్డె త
త్కళఁగైకో కదినశ్యమంచుఁ దెలియంగారాని దేనొతునే?
కలదే? మబ్బులనమ్మి కూపముఁ గడంకన్బాడ్చుట? ల్మాధవా! 50

శా। నాప్రాణానకు నీప్రపంచము మహానందంబు నీఁజాలు స
త్యప్రేమాఢ్యముగాఁ జెలంగెడి తదీయానుస్వరూపంబులఁ
న్నిప్రౌఢత్వము నీమనోజ్ఞగతియు న్నీరూపు బింబింప మా
యాప్రాప్తంబని యీసడించు టెటులయ్యా! శ్యామలా! మాధవా!

ఉ॥ ఒక్కటఁగాకయున్న మఱియొక్కటనైనను నీవు మెచ్చు స
మ్యక్కృతి సల్ప హస్తముఖరావయవంబు లెసంగునప్డె కా
కక్కట! 'సర్వమిథ్య' పఠమాని గతించినవెక్క యాతసం
జిక్కిన నానె? యిప్డె కృషిఁజేసెద భక్తిఁ ద్రిమూర్తి! మాధవా!52

చ॥ కరములు సాధుసోదరనికాయసుఖాస్పదకార్యసాధనో
త్కరములుగాక కేవలభవద్భజనాంగకతాళఘట్టనా
చరణపరంబులేయయిన సాకృతి సృష్టినెసంగు నీపదాం
బురుహముపూర్ణపూజఁ గనఁబోలునె? మంజులపాద! మాధవా!53

చ॥ చరణము లార్తపాంథజనసద్మతలాభిగతి స్తరింప కు
ర్వర భజనాంగనాట్యముఖరంబులఁ జిందులఁద్రొక్క సాకృతి
న్ధర నిరవొందు నీగుదుపదంబును బూర్తిగఁ బూజసేయు తు
ష్టి రహిఁజన్నించునే? లలితసింధుసముద్భవపాద! మాధవా! 54

ఉ॥ నాస విరోధిషట్కపథనప్రతతి న్బసిపట్టి యజ్ఞతాఁ
హాసునిబద్ధమూఢజన మోహపరిచ్యుతిఁ గూర్చ కూఱకే
కాసునుగాని వాసనలకై భజనక్షితి ధూపదీప వి
న్యాసమొనర్చ సారమతినబ్బునె పూర్ణఫలంబు మాధవా! 55

ఉ॥ కన్గవ దుర్విలాసములఁగాంచి భ్రమించి విపత్పయోనిధి
న్మున్గెడువారిపైఁ బఱపి ముప్పిడలించురహార్తిఁ దేటమా
ఘన్గుసఁజెప్పకే భజనదిక్పటబద్ధత్వదీయరూపముం
గన్గొనుచుండ నీకొలు వఖండితపావనియౌనె? మాధవా! 56

ఉ॥ శ్రోత్రము లర్ధదేహగుణశోభఁ జెలంగనివారి మూలుగే
మాత్రమెసంగిన న్వని శ్రమంబని తొల్గక తద్వముక్తికై
సూత్రముఁజూడకే భజనఁ జొప్పడునాదము లానుచున్న స
త్పాత్రిత నిండెఁ? మోక్షవరవర్ధనియేపథిఁ జేర! మాధవా! 57

ఉ॥ యోజనము ల్త్వదంగలలితోజ్జ్వల లక్షణఁ బ్రాతినిధ్యత
న్రాజిలు సృష్టిభేదముల రక్షణపై వెలయించి సృష్టి క
వ్యాజతఁ దోఁచునీమసకలాంగకపూజ నొనర్పఁబోక నీ
రాజనము న్ప్రసాదమును రాఁ దమకించుచు భక్తమండలి
న్దేజునఁ గూరుచుండఁ గలదే చిరసౌఖ్యమునాట? మాధవా! 58

చ॥ దొసగులఁదోలుసూత్రమును దోడులతో వచియింప కెప్పుడు
ప్రసన సురాగభక్తి పరిరంభితగీతముఁబాడ సత్సుధా
రసకరకాయితంబయి ధరన్దగు నీచరణాంబుజంబు మే
ల్పసగలవృష్టి నిచ్చునె తపస్వినియై చనుగాఁక మాధవా! 59

మ॥ భవదిచ్ఛాలవజాతపాలితదయాంభఃపూర మాపూర్తి ను
త్సవకృద్భవ్యతరామృతద్రవ మహాసారంబుగా సర్వభూ
త విలాసంబుల సృష్టిపై వెలసి యత్యంతోరుసౌఖ్యంబిడ
ప్లవమాత్రంబును లేమియుండునె మహానందస్థితి న్మాధవా! 60

శా॥ ఆపాదంబు దయారసంబయగు నీయం దూరుదాక్షిణ్య స
త్కూపారంబు సమస్తలోకములపైఁ గుల్యల్లనదు లావర్ధులై
త్రోపాడ న్శమియింపరాని యఘము ల్దోషంబులుం గల్గునే
శాపంబు ల్వడిడిందవే నిగమసంచారీ! హరీ! మాధవా। 61

మ॥ కనకాంగీన రుచివిశేషములు సంగప్రాప్త నీలాంబుదా
యువతేజంబును జంద్రసూర్యకృత నేత్రాలోకము ల్వ్యక్తమం
దున శ్రీవత్సకళాకలాపములు నెంతోదీప్తి లోకంబులం
దు నవశ్రీయుతరత్నకాంతులను సంతోషంబిడు న్మాధవా! 62

ఉ॥ రాగములన్నియు న్సురుచిరంబులు లక్షలుఁగోట్లు దేవభూ
రాగవిశేషకల్పిత నిరంజనరంజకము ల్సుధార సో
ద్యోగకళాన్వితంబు లెలతోషకము ల్వచియింపనౌనె? యా
యీగతి మేళకట్టులవచించితి నాకుతి తీఱ మాధవా! 63

ఉ॥ ప్రస్తరితస్వరప్రచయభాసితనారదగానరీతి యో
శస్తగభీరరాగబహుచాలితతుంబురమూర్ఛనాళి యో
నిస్తులితస్వభావపరిణీతశుభోభయసాహితీకళా
ప్రస్తుతి యో! తృణంబిదికృపన్గొనుమేరువుగాఁగ మాధవా! 64

తెనాలి శారదా ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపఁబడియె. [illegible]

తప్పొప్పుల పట్టి.

పేజి.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు
6	7	నాడెదవాకే	నాడెదొాకటే
	14	సంస్కృతీ	సంస్కృతిఁ
7	25	ఱెండ	రెండ
9	25	మున్నగునె	మేలయగు
10	21	ఉవిదాం	యువతీ
	26	గాఢే	కొాల్వే
11	1	తేనియు	తేనిను
12	7	తోఁటి	తోఁడి
	8	తరయు	తరము
	19	ణాముజి	ణామునఁ
15	8	యశశ్వ	యశస్వి
17	19	స్వాంత	స్వచ్ఛ
18	18	సుషిమా	సుషమా
19	23	ప్రళ	విల
	25	కఱఁగు	కరఁగు
20	16	తీఱే	తీరే
21	17	జక్కెఱ	జక్కెర
23	8	కొారకు	కొాఱకు
25	1	ట్టులగాక	ట్టులుగాక
	18	రానూ	రానుఁ

పేజి.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు
28	11	హృణ్ముఖః	హృన్ముఖః
29	22	త్రరి	త్రటి
30	16	వేగే	వేత్రే
31	3	గారు	గాలు
	17	ఆగసముఁ	ఆకసమునఁ
33	3	న్యాస	న్వ్యాస
42	5	గారా	గరా
	20	నటులఁ	నటుతే
44	15	ప్రోగ్రో	ప్రాగ్రో
52	19	ట్గో	ల్గో
54	26	డయిన	డయినఁ
55	6	సృష్టి	యిాని
	25	ఇవసంఛాదన	ఇవముల్కప్పుట
56	4	లోర్క్మిడోలి	లోర్మిత్రాళి
57	12	యోపధి	పటాకళ
58	7	తెల	లతి

శారదా ప్రెస్, తెనాలి.